

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravišтво in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 6, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 6.— L, polletno
12.— L, celoletno 24.— L; za inozemstvo: celoletno
30.40 L. — Posamezna številka 60 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 13. julija naslednje vojno poročilo:

Nadaljevali so se živahni boji na področju El Alameina, kjer so čete osi zavrnile ponovne napade in prizadele sovražniku izgube ljudi in tankov.

Letalstvo je v ponovnih akcijah napadalnih oddelkov povzročilo požare v sovražnem zaledju in onesposobilo veliko število motornih vozil. Nemški lovci so v spopadih uničili dve letali tipa Curtiss. Naše edince v spremstvu konvoja, ki je plul v Sredozemlju, so zavrnile napadalne poskuse britanskih letal ter pri tem sestrelile en bombnik in dve torpedni letali. Ladje niso utrpele nobene škode.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 13. t. m. poročilo, iz katerega povzemamo:

V južnem odseku vzhodne fronte zasledujejo naše čete sovražnika na široki fronti.

Močni letalski oddelki podpirajo zasledovalne borbe in uničujejo podnevi in ponoči prehode preko Donca in Dona. Ob kavkaški obali so bojna letala zadela z bombami težkega kalibra dva plavalčja doka v Novorosijsku. Severozapadno od Voroneža so bili močni sovražnikovi protinapadi zavrnjeni in je bilo uničeno 111 sovražnikovih tankov. Na prostoru južnozpadno od Rževa je bila izvršena velika obkoljevalna operacija. Ujeto je bilo nad 30.000 nasprotnih vojakov in zaplenjeno ali uničeno 218 tankov, 521 topov, 1101 strojnica in možnar, velike množine drugega orožja in raznovrstnih vojnih potrebščin. Na fronti pri Volhovu so bili sovražnikovi napadi na neko mostišče zavrnjeni. Na zapadnem bregu reke Volhova izkrcani sovražni oddelki so bili uničeni. V Finskem zalivu je potopil nemški minolovec sovjetsko podmornico. Na visokem severu so strmoglavili bombardirali luko Rosta pri Murmansku.

Po poročilu glavnega poveljništva japonskih sil v osrednji Kitajski so

japonski oddelki po petdnevni ofenzivi, v kateri so sodelovale tudi edince japonske mornarice, zasedli mesto Venkov

v južnovzhodnem delu pokrajine Čekijanga. Mesto je strateško važno zaradi svojega položaja ob ustju reke Oukijanga.

Berlinski dnevnik »Völkischer Beobachter« pri naša odredbo indijskega podkralja lorda Linlithgowa, s katero je bila

spet dovoljena komunistična stranka v 11 pokrajinah Britanske Indije.

Hkratu s to uredbo so bili ustavljeni vsi postopki proti komunističnemu udejstvovanju in bodo komunistični kaznjenci izpuščeni iz zaporov. »Völkischer Beobachter« pravi k temu med drugim: »Medtem ko polnijo zapore vodilne osebnosti vseindijskega nacionalnega kongresa, ki so se izrekli proti vojnemu sodelovanju Indije v korist indijskega tlačitelja, spet dovoljuje obstoj komunistične stranke. Ta stranka je bila v Indiji prepovedana l. 1935., ker so moskovski agenti razvijali zelo nezaželeno delovnost med obubožano nepismeno množico 390 milijonskega indijskega prebivalstva. S tem so se v Indiji spet odprla vrata razkroju, ki je bil l. 1935. zaključen.«

× Življenje na zemlji se je začelo pred 1500 milijoni let. Pri preučevanju starosti naše zemlje se je izkazalo, da so najstarejše okamenine, na katerih se še dajo spoznati sledovi življenja, stare eno milijardo let. Življenje na zemlji se je začelo po mnenju učenjakov pred 1500 milijoni let. Starost zemlje pa cenijo na približno dve milijardi let.

Povečaj si zalogo živil za zimo z nasušenjem sadja, povrtnine in gob

S tem ti bo tudi omogočena za zdravje potrebna sprememba v hrani

Časi so zdaj, ko pač ni treba dokazovati, kako pametno stori vsaka gospodinja, če čim bolj poskrbi za zimsko živilno zalogo, in sicer za čim raznovrstnejšo, da bo dovolj spremembe v hrani, zakaj prav sprememba je tisto, ki vam krepi zdravje in daljša življenje. Hrepenenje po spremembi v hrani ni le sitnarjenje razvajencev, kakor trde malomarne gospodinj, ki kljub danim jim sredstvom zaradi prevelike komodnosti ne vkuhavajo ničesar in prav tako tudi ničesar ne posuše.

Dobijo so siromašnejše gospodinj, ki imajo kljub nepovoljnim časom shrambe polne marmelade, vkuhanega sadja in vkuhanne povrtnine, posušenih gob in posušenega sadja in povrtnine. Reči, ki terjajo precej sladkorja, imajo manj, zato pa jim ne manjka drugih reči, zlasti ne posušenega sadja in povrtnine. Gospodinjstvo je danes umetnost, ki jo znajo le spretni in skrbne gospodinj, medtem ko si kakšna nerodna bogatejša gospodinja kljub vsemu denarju ne zna nič pomagati.

Če si danes ne moreš napraviti mnogo marmelade in ne vložiti mnogo sadja, ni čudno, ko je premalo sladkorja, a nekaj imaš tudi lahko tega. Zlasti borovnice lahko vkuhaš, ker terjajo malo sladkorja. Če imaš po naključju med, si tudi s tem pomagaš. Borovnice lahko vkuhaš celo brez sladkorja, pa bodo še vseeno precej sladke. Tako lahko napravimo iz borovnic zelo dober sok brez sladkorja, in sicer pustiš borovnice zavreti razen brez sladkorja tudi brez vode. Vrejo naj pet minut, nato jih pusti ohladiti. Ko so hladne, jih prelješ v steklenico ali drugo posodo, ki se dobro zapira. Toda posodo ne smeš takoj zapreti. Odmašena naj bo vsaj en dan, ker bi jo sicer razneslo. Nato jo dobro zamaši. Kar se vkuhava s kisom, kakor stročji fižol, kumare, zeleni paradizniki, gobe in drugo, se ne povzroča toliko težav, ker se kis še zmerom dobi.

Kar je pa možno prav vsaki gospodinj, ki ima vsaj nekaj sredstev, je sušenje sadja, povrtnine in gob. Za vse to ni treba ne sladkorja, ne kisa in niti ne kozarcev ali kake druge posode, treba je le spretnosti, skrbnosti in dobre volje.

Nasušiš si lahko češnje, in sicer drobnice, ker zlahtnih češenj že ni več razen morda ponekod v višjih legah. Suhe češnje so skuhanne prav sladke. Rabiš jih lahko le toliko kuhane, da so napete, celo za češnjeve zvitek. Priporočljivo je češnje popariti z vrelo vodo, preden jih daš sušiti. Sušiš jih na solncu, v zelo topli, ne vroči pečici ali pa na štedilniku.

Prav dober sad za sušenje so tudi borovnice. Posuši jih, kolikor moreš. Sušiš jih lahko delno na solncu, delno na štedilniku, delno v pečici, ki pa naj bo le močnejše topla, ne vroča in malo odprta mora biti med sušenjem, kar velja tudi za češnje in drugo sadje. Če si iznajdljiva, porabiš suhe borovnice na mnogo načinov.

Sušijo se tudi marelice in breskve. Polij jih z vrelo vodo, nato jih olup (pa ni nujno potrebno), razdeli v polovice, odstrani koščice, zloži na lesene mreže ali deske. Sušiš jih na enak način kakor češnje in borovnice.

Kdor ima še grah, si ga lahko tudi nasuši, namreč zelenega. Kako se to napravi, smo že pisali. Zluščeni grah pusti vreti v slani vodi tri do pet minut. Nato ga odcedi, polij z mrzlo vodo in spet odcedi. Ko se dobro odteče, ga na tanko razdevaj na desko ali leseno rešetko in suši kakor gori navedeno sadje. Pred rabo naj se tak grah nekaj ur namaka. Rabiš ga kakor svežega.

Pa tudi grahovih luščin ne vrži proč. Rabiš jih lahko sveže, če jih kuhaš v kostni juhi, nato pa

izkuhane odstraniš. Tudi izvleček lahko napraviš iz grahovih luščin in ga rabiš za izboljšanje jedi. Skuhaj grahove luščine z malo sladkorja (samo eno žlico na kilogram luščin) zelo mehko. Nato jih pretlači in tako dobljeno snov kuhaj do goste omake, napolni v steklenice, dobro zamaši, poveži s krpicco in vkuhavaj v sopari pol ure. Če vsega tega ne storiš, pa luščine posuši ter jih imej za dodatek k juham. Seveda jih po kuhanju iz juhe odstraniš.

Zgodnjega stročjega fižola je zdaj že dovolj. Kdor ga kupuje, ga naj zdaj ne suši, temveč naj počaka, da bo cenejši. Sušiš le prav mlado stročje, ko ima še čisto drobne fižolčke. Posebno so za sušenje primerne fine vrste, ki nimajo nič niti. Tak fižol se potem kuhan le malo loči od svežega. Sušiti pa ga moraš hitro, da ti ne počrni in splešni. Za sušenje razreži vsak strok v tri poševne kose, operi, deni v vrelo vodo, v kateri naj vre tri do pet minut. Odcedi, polij z mrzlo vodo, spet odcedi in pusti na rešetku, da se dobro odteče. Deni na čisto desko, leseno rešetko ali podobno in suši kakor sadje. Med sušenjem moraš večkrat premešati. Rabiš ga kakor zelenega. Samo pred kuhanjem ga moraš nekaj ur namakati.

Enako lahko sušiš ohrovt in zelje. Nareži ju kakor za prikuho, popari z vrelo vodo, oplakni z mrzlo, pusti, da se dobro odteče in ga posuši kakor gori navedeno. Rabiš ju kakor v svežem stanju za prikuhe.

Sušenje češpelj, jabolk in hrušk je že stara slovenska navada. Kuharske knjige sicer govore o lupljenju tega sadja za sušenje, vendar sodimo, da gre s tem le mnogo snovi v nič. Kmetje sušijo vse to sadje neolupljeno. Češpelje suši, ko so že tako zrele, da se malo gubančijo. Jabolke razreži na krljce, še bolje na kolesčke, odstrani jim ježice in peške in jih položi v vodo, v kateri je malo limonovega soka ali soli. Sušiš jih v pečici, najbolj pa v krušni peč, kdor jo ima. Za sušenje so najboljše kisle jabolke in dovolj zrele. Hruške sušijo kmetje pretežno kar cele. Kuharske knjige pa priporočajo rezanje na dva dela, prekuhanje v nekoliko oslajeni vodi z malo količino limonovega soka. Nato jih stresi na rešetko, da se odtečejo. Suši jih kakor jabolka.

Celo kolerabe in korenje se dajo sušiti. Kolerabe olup, zričaj kakor za kislno repo in pusti malo povreti v vreli vodi. Nato stresi na rešetko, oplakni s hladno vodo in posuši kakor fižol. Take kolerabe so pozimi najboljše, ako jih pripraviš kot kislno repo in jih tudi okisaš. Enako posušiš korenje.

Posebno odlično živilo so gobe. Nasuši si jih zrezane na listke in take shraniš ali pa jih posuši tako trdo, da hrustajo, in jih potem zmelješ na očiščenem kavnem mlinčku v prašek. Za prašek porabiš lahko vse vrste užitnih gob, tudi lisičke, medvedje tačke in druge, ki za sušenje v listkih sicer niso priporočljive. Gobji prašek rabiš za izboljšanje juh, omak ali pa tudi napraviš iz njega samega gobjo juho. Suši gobe zmerom temeljito očistene, in sicer na solncu, čez noč pa v malo ohlajeni pečici, ki naj bo nekoliko odprta. Med sušenjem obračaj.

Vsa posušena živila shrani v primernih posodah, da ne pride mrčes do njih, in v suhem prostoru. Posuši jih naglo in dobro, da ti ne počrnijo ali splešijo, vendar ne na prevročem prostoru. Če bo imela gospodinja poleg drugega tudi vsa ta živila, ki smo jih tu navedli, posušena v svoji shrambi, ji bo omogočena precejšnja sprememba v hrani, s čimer bo svoji družini najboljše ustrezala.

GOSPODARSTVO

Srčna gniloba uničuje kapusnice

»Sadjar in vrtnar« prinaša naslednjo razpravo o škodljivki, ki napravlja veliko škodo med kapusnicami:

»Mlade zeljne rastline, zlasti pa rano zelje in rane karfiolke, uničuje neke vrste srčna gniloba. Nežni srčni lističi se najprej nekako zgrbančijo, zakrniijo, potem odmrejo in prav v osrčju rastline se pojavi gniloba, ki brezpogojno ugonobi rastlino. To silno škodo v zeljnih in karfiolnih nasadih povzroča zeljna mešica (šiškarica, *contarinia torquens*), sama na sebi neznatna živalca, ki jo je zelo težavno dobiti pred oči. Pojavila se je junija in legla jajčeca na dno srčnih lističev kapusnic. Ličinke, ki se izvalje iz jajčec, objedajo nežno srčno lističje. S tem ustavijo rast. listi odmrejo in na njihovem mestu se pojavi gniloba.

Izpočetka škode niti ne opaziš, šele po natančnejšem opazovanju vidiš, da je srce rastline razdejano tako, da sta vsaka nadaljnja rast in tvorba novih listov nemogoči. Ko je rastlina v takem stanju, da že oddaleč opazimo razdejanje, tedaj je ličinka že dorasla in že v zemlji pod rastlino, kjer se zabubi in v kratkem pride spet na površje kot mešica, ki iznova stavi zalego v srca mladih kapusnic. Vendar pa je prvi zarod najbolj škodljiv, ker tedaj, ko se pojavi, so

rastline še majhne in jim ličinke laže pridejo do živega kakor starejšim, ki že hitreje rasto in vsiljivca odrinejo ali prerasejo.

Obramba proti temu zajedavcu je zelo nezanesljiva, ker pridemo z njo navadno prepozno. Priporočajo prašenje s tobakovim prahom, z živim apnom, s sajami, kajnitom, z apnenim dušikom in celo z naftalinom. Tudi tobačni izvleček v običajni raztopini z dodatkom mazavega mila in nekoliko vinskega cveta odganja mešico od rastlin. Pomniti pa je, da vsa ta sredstva le tedaj ugodno učinkujejo, ako jih uporabljamo prej, preden je mešica zalegla jajčeca na rastlini, odnosno preden so se izlegle iz jajčec ličinke. Ko je zalega že na rastlini in se je gniloba že zajedla v njeno osrčje, tedaj navadno ne pomagata več ne prašenje in ne škropljenje. Tudi je važno, da prašenje, odnosno škropljenje večkrat ponovimo, zlasti po dežju.

Se težavnejše od obrambe je zatiranje zeljne mešice. Predvsem je nujno, da čimprej populimo vse prizadete rastline in jih sežgemo ali kako drugače zanesljivo v njih zatremo ličinke. Ako čakamo, da nam uidejo v zemljo, nam nadleže ne bo konec, ampak bo vsako leto večja. Mnogo tega mrčesa poberejo kokoši, ako jih pomladi spustimo na zemljišče, ki ga obdelujemo.

Najvišje dopustne cene na ljubljanskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki rabnikov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani in jih je ta odobril. Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati in plačevati blago od 13. t. m. dalje, so:

Kislo zelje na drobno 3, kmečko kislo zelje 2.50, kislja repa 2, nova repa 1.50, zeljate glave 3.80, ohrovt 3.50, karfiola 5, buče 1.50, bučke 4, kumare 6, kumarice za vlaganje, večje, ki jih gre na kilogram 30, 8, majhne pa, ki jih na kilogram gre 125, pa 12, stročji fižol 4.80, grah 4.50, kolerabice 3, rdeča pesa 3, rdeči korenček brez zelenja 3, črna redkev 1.50, redkvice 3, osmaženi hren 4, šopek zelenjave za juho 0.25, peteršilj 4, por 3, zelena 4, čebula 2.50, šalota 4,

česen 6, glavna solata 3, radič 3, špinata 4, beluš 8, rabarbara 4, novi krompir 2.25, češnje hrustavke 6, navadne češnje 5, vrtno in gozdne jagode liter 8, liter borovnice 4, liter suhih bezgovih jagod 8, kilogram suhega šipka 8, kilogram svežega lipovega cvetja 10, kilogram suhega lipovega cvetja 20, jajca 1.75 lire kos.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini. Prodajalke in prodajalci morajo imeti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otrebljeno in čisto.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu.

Drobne vesti

Tudi kunci morajo dobivati vodo. Napačno je mnenje, da kuncu ne potrebuje vode. Pa še zelo so je potrebni! Kunci so občutljive živalce, ki jim vročina lahko zelo škoduje in razširi med njimi kakšno kužno bolezen. Kuncji hlevi ne smejo biti nikjer izpostavljeni solncu. Poskrbljeno mora biti za hlad in za zadostno zračenje. Zlasti morajo dobivati kunci vodo, v čisti posodi seveda, ob hudi vročini. Zadošča, da jim jo daš enkrat na dan. Najboljše okrog poldneva.

Mangold lahko seješ tudi zdaj za pomladno rabo. Mangold je pesj podobna rastlina in dober nadomestek za špinato. Sejemo ga navadno pomladi. Lahko ga pa sejemo še zdaj v juliju, da dobimo zgoden pomladni pridelek. Če ni hude zime, mangold na planem kar dobro prezimi. Da pa bomo imeli mangoldovo zelenjad tudi pozimi, spravimo nekaj močnejših korenin jeseni v klet. Jeseni bo imel marsikdo, ki nima pripravne kleti, preveč mangolda, pa si lahko tudi pri sosedih nabere dovolj močnih korenin. Le-te posadite v pesek, kjer ni pretemno; tam bodo kmalu spet začele odganjati in tako bomo imeli mangold tudi v zimskem času.

Dobra solata sredi poletja. C. J. piše v »Sadjarju in vrtnarju«: Solata vezulja (štrucarica) razvije podolgovate, jezičaste liste, ki rasejo pokoncu in se navadno ne sklonejo v glave. Ko dorase, zvežemo liste pod vrhom skupaj, da v notranjosti oblede. Tako dobimo krhko, nežno in okusno solato sredi poletja, ko se druge solate že slabó upirajo vročini. Ker jo torej vežemo kot endivijo, ji pravijo ponekod poletna endivija, v knjigah in cenikih jo pa najdemo tudi pod imenom rimska solata. Nekateri jo imajo radi tudi kuhano kakor špinato. Če je bila sejana ob koncu aprila, dorase v juliju. Dva tedna pred porabo ji ob suhem vremenu poveži liste z rafijo ali slamo.

Kratki nasveti sadjarjem, ki jih objavlja »Sadjar in vrtnar«: Napačno ravnanje, ako letos na pomlad posajeno sadno drevje zalivate z gnojnicjo, zlasti še ob suši; dalje je napačno, ako z gnojnicjo zalivate ali dušikatimi umetnimi gno-

jili gnojite mlado sadno drevje pozno poleti ali celo na jesen; ako odpadlo piškavo sadje pustite na tleh pod drevjem in ga ne sežgete; ako poganke iz korenin samo potrgate in ne porežete v živo; ako pustite, da se drevesni kolobar pri mladem sadnem drevju čez poletje zarase; ako režete cepiče za poletno požlahtnjevanje (okulacijo) na premladem sadnem drevju, ki še ni rodilo; ako sadno drevje, ki letos ne kaže nikakega ali le malo zaroda, zanemarjate; ako čakate z oporami toliko časa, da se pod težo sadja začno lomiti veje; ako poletne hruške in rana jabolka pustite na drevesu, da čisto dozoriijo, se zmede in začno same v množinah odpadati; ako pustite jagodam pritlike (vrvice), da se razraščajo po mili volji; ako pustite od hudih nalivov stepeno zemljo, da se izsuši in razpoka ter je ne zrahljate.

Domači zdravnik

Mlade bradavice odpraviš s slino. Mlade, majhne, ne preveč temne bradavice odpraviš na ta način, da jih ovlažiš s slino, kolikorkrat se na to spomniš. Ako v dveh tednih ne izginejo, je najboljša, da jih zdravnik električno uniči. Druga sredstva niso priporočljiva.

VESELO VNEBOVZETJE

Božidarček je večkrat videl, kako so poslali njegovi starši, starejše sestre in bratje razglednice z napisi: »Veselo veliko noč«, »Prijeten božič«, »Prijazne binkošti« in podobno.

Ob priliki praznika Vnebovzetja si je kupil skrivaj razglednico in jo poslal svoji teti z napisom: »Veselo vnebovzetje ti želimo vsi skupaj. Tvoj Božidarček.«

Duševno bolni čarovnik

je zastrupljal ljudi

Pred 15 leti, to je l. 1927., je v Valparaisu umrlo za zastrupljenjem šest rodbin. Policija je bila presenečena nad tolikim številom samomorov. Čudno je bilo zlasti, ker nobena izmed teh rodbin ni imela povoda, da bi obupala nad življenjem. Nekaj dni nato se je pa v neki gostilni zgrudil v silnih bolečinah neki bankir in umrl. Potrpežljivi gost, ki je bil priskočil bankirju na pomoč, se je predstavil dospelemu zdravniku za Pedra Tortoneza, čarovnika, ki je potoval po Ameriki in zbujal s svojimi čarovnijami splošno pozornost. Zdravniški pregled je pokazal, da je tudi ta bankir umrl za zastrupljenjem. Vsem se je zdelo jasno, da se je moral bankir sam zastrupiti.

Aprila istega leta se je v neki gostilni onezvestila neka učiteljica, ko je bila pojedla ribjo juho. Tudi ta je kmalu izdihnila. Spet je šlo za zastrupljenje. Nesrečnica je bila zaužila rastlinski strup, ki je takoj učinkoval. Policija je izjavila, da gre tudi v tem primeru za samomor.

Ko je pa prišlo nekaj dni pozneje v neki tretji gostilni do ponovnega zastrupljenja, je postalo tudi policiji jasno, da gre za unior. Dolgo pa policija ni mogla pojasniti te zločine.

V naslednjih devetih letih je umrlo v Srednji in Južni Ameriki še 22 ljudi v gostilnah za zastrupljenjem z rastlinskimistrupom, ki ga je mešal v jed skrivnostni zločinec. V vseh teh gostilnah se je mudil prijazen gospod visoke postave in v vsakem primeru se je zavzemal za nesrečno žrtev neznanega morilca. Zmerom je poklical zdravnika in sam zatisnil umirajočemu oči. Leta 1937. pa je čarovnik Pedro Tortonez umrl in so odprli njegovo oporoko. Bila je strahotna. Čarovnik je bil zapustil 263.569 dolarjev premoženja, in ta denar določil za svoje svoje žrtev. Oporoka se je glasila:

»Jaz, znani čarovnik, zapuščam svoje premoženje svojcem tistih, ki objokujejo svoje drage, ki sem jih umoril. Živel sem dvojno življenje. Zvečer sem razveševal mnoge ljudi s svojo umetnostjo, čez dan ali ponoči sem pa jemal ljudem življenje. Od 4. februarja l. 1927. sem izpremenil 88 živih ljudi v mrljice. To je bila moja najpopolnejša čarovnija. Lahko bi povedal, kako sem moril, pa ne storim tega, ker nočem, da bi me kdo posnemal.«

Zdravniki za duševne bolezni so ugotovili, da je bil rajni Tortonez duševno bolan.

Največje globine

ima Atlantsko morje

Tiho morje je doslej veljalo za morje z največjo globino na svetu. Namerili so bili na neki točki v bližini Mindanaoja v globino 10.790 metrov. Zdaj pa poročajo, da je bilo to napačno mišljenje. Prvenstvo v tem oziru mu je vzelo Atlantsko morje. Na splošno je Atlantsko morje res dosti plitvejšee kakor Tiho morje, v njem pa je več kotanj in zajed, ki dosega izredno, doslej neznatno globino. Znana je na primer globoka zajed v Karaibskem morju, severno od otoka Portorika, globoka nad 8000 m. Pri nekem natančnejšem merjenju pa so pred nedavnim ugotovili, da je v tem delu Atlantskega morja še dokaj nižja točka. Namerili so globino celih 13.500 m.

Ta ugotovitev je med zemljelovci zbudila presenečenje, kajti tudi med njimi ni bilo nikogar, ki bi trdil, da Tiho morje ni najgloblje od vseh. Ko so se slednji zemljelovni strokovnjaki le morali prepričati, da je Atlantsko morje severno od otoka Portorika res neprimerno globlje od globine pri Mindanaoju, so skušali razložiti nekatere pojave v Karaibskem morju, ki je del Atlantskega morja. To nenavadno globino so brž spravili v zvezo s številnimi potresi, ki se ponavljajo prav na področju Karaibskega morja. Če so tam takšne strahotne globine, mora biti po njihovi razlagi zemlja skorja na tem kraju dosti tanjša kakor drugod in zato notranje zemske sile nalete prav tu na dosti manjši odpor. Zato po njihovem mnenju ni čudno, če se potresi prav na tem področju tako pogosto ponavljajo in da so tako močni.

× Kača sesala kravo. Neka kmetica v vasi Ondresu blizu mesta Bayonea v Franciji se je več dni zaporedno čudila, da krava ni imela mleka. Krava je hodila čez dan po pašnikih in bližnjem gozdu, kjer se je pasla. Kmetica je mislila, da ji nekdo kravo vsak dan na paši pomolze. Zato je odšla na prežo. Kakor hitro se je krava približala gozdu, je začela mukati, in tedaj se je zgodilo nekaj, kar je zbudilo v kmetici razumljivo grozo. Iz gošče se je namreč priplazila velika boa in začela mirno sesati kravo. Kmetica je začela kričati. Prihitela sta dva vojaka in kačo ubila. Pozneje se je izkazalo, da je bila boa ušla iz nekega cirkusa.

DVE LJUBEZNI

»Vstanite, Eliza! Zbudite se! Hitro, prosim. To sem jaz, Albert Remej!«

Še vsa zaspana se je opotekla Eliza k vratom in odklenila. Pred njo sta stala gospa Merova in Albert.

»Zaprite vrata, Albert,« je dejala gospa, »in stopite noter. Zdaj ni časa misliti na etikete.«

»Kaj je? Čemu ste prišli tako zgodaj, Albert?«

»Zlo novico vam prinašam, Eliza. Pribežal sem takoj, ko sem jo slišal. Sedite.« Primaknil ji je stol in jo potisnil nanj. »Sedite, pripravite se na hud udarec. V Ulici sv. Honorija, številka 55., je bil pravkar izvršen zločin. Vojvodko Praslinovo so umorili!«

»Ali slišite?« je kimala gospa Merova. »Vojvodko Praslinovo so umorili!«

»Vojvodko?« Eliza je nerazumevajoče gledala zdaj enega zdaj drugega. »To ni mogoče. Saj vendar moram danes po kosilu k njej po spričevala.«

»Mrtva je!« Merova jo je stresla za rame. »Ne sedite kakor lipov bog. Čez eno uro bo to vedel že ves Pariz, in kaj bo potem z nami?«

»Pustite ji časa, gospa, da se osveti, potem ji bom sam vse razložil,« je dejal Albert. Prijel jo je za mrzle roke.

»Vso noč sem pisal neki članek za Akademijo,« je razlagal mirno dalje. »Zjutraj nisem mogel zaspiti, pa sem šel na sprehod. Zašel sem v Ulico sv. Honorija, ki se mi je zdela nenavadno živahna za to zgodnjo uro. Ljudje so hiteli mimo mene, in ko sem prišel do številke 35., je bila tam že gneča. V hiši je bila policija.«

»In vsak trenutek bodo tu,« je zavzdihnila gospa Merova. »Razbijali mi bodo po vratih in kričali: 'Odprite v imenu zakona!'«

Albert je stopil med njo in Elizino ter razburjeno nadaljeval:

»Vprašal sem nekoga, kaj se je zgodilo, in povedal mi je, da so ubili vojvodko. Vsa je razsekana in razmesarjena. Takoj sem stekel k vam, da bi vas opozoril, preden vam ne bodo začeli kričati to pod okni.«

Eliza ni mogla izpregovoriti. Kakor brez uma je sedela na stolu in strmela predse. Stara gospa pa je neotolažljivo jadikovala.

»Vse nas bodo zaprli. To imam za plačilo, da sem vas imela tako dolgo pod svojo streho! Da se je moralo to prav meni pripetiti!«

»Pomirite se, gospa,« ji je prigovarjal Albert. »Vam se ne bo nič zgodilo. Eliza nima vendar ničesar skupnega s tem zločinom, saj je vso noč mirno spala tu pri nas.«

»Jaz vem, kaj bo iz tega, zato mora takoj iz moje hiše!«

»Pomirite se, gospa! Ne smete se tako vznemirjati. Saj ne vem ničesar natančnega. Šel bom po časopis...«

»In vzemite jo s seboj. Odvedite jo, preden ne pridejo ponjo!«

»Biti moram vendar tu, če bi me iskali,« je naposled izpregovorila Eliza. »Ubogi otroci! Potrebovali me bodo bolj kakor kdajkoli prej.«

»Pri meni ne boste čakali policije!«

Albert je položil roko na Elizino ramo. »Pojdite rajši k nam,« je dejal. »Pri Mariji vam bo lažje. Če pa bi vas iskali, čeprav ne vem, čemu, pustite tu naš naslov. Počakal vas bom spodaj.«

Ura je bila pol sedem, ko sta Eliza in Albert stopila na ulice. Za ogrom sta že srečala prve kolporterje. Vsi ljudje, ki so hodili mimo, so imeli v rokah časopise. Le ta dva sta šla praznih rok tesno drug ob drugem in na ušesa jima je bilo kričanje raznašalcev časopisov:

»Umor v Ulici sv. Honorija... Umor... Vojvodka Praslinova... Praslin..., Umor...«

11.

Eliza ni ugovarjala, ko je ob osmih zjutraj prišel stražnik ponjo. Bila je že mirnejša kakor oba Remejeva. »Ne jokajte, Marija,« je prosila. »Gre le za golo formalnost; morala bom pričevati. Kmalu bom nazaj.« A sama je komaj verjela svojim besedam.

Zvečerilo se je, ona pa je še vedno sedela v preiskovalnem zaporu. Ko so se vrata celice zanj zaprla, jo je obšla groza. Hotela je razbijati po vratih in kričati.

Dvakrat so ji bili prinesli jesti. Ni se upala vprašati, čemu so jo zaprli. O umoru je vedela le tisto malo, kar je bila prebrala v jutrnji izdaji časopisa, ki ga je imela še pri sebi. Najmanj stokrat je že prebrala ta senzacionalni članek, a še vedno ni mogla prav verjeti temu, kar so razodevale črne črke.

»Ni več plemenite vojvodke Praslinove... Izdihnila je danes okoli pete ure zjutraj v svojem domu v Ulici sv. Honorija. Umrla je žena vojvode Praslina in hči grofa Sebastianija in mati devetih otrok. Strahoviti umor te plemenite žene je še nepojasnen... Po izpovedi vojvode Praslina, ki...«

Tu je bil papir pretrgan, prav na mestu, ki bi jo bilo najbolj zanimalo.

Znočilo se je. Eliza je ležala na ležišču in z odprtimi očmi strmela v temo. Zjutraj je popila malo kave, ki ji jo je bil prinesel stražnik. Ni ga smela prositi, naj bi ji kupil časopis, a bil je zgovoren človek in povedal ji je vse, kar je vedel o umoru.

»Časopisi so polni tega zločina,« je razlagal. »Vsi govorijo le o tem. Pravijo, da je bedasto misliti, da jo je ubil kakšen zločinec. Sumijo vojvodo, čeprav se zdi človeku kaj takega nemogoče.«

»Ne, ne,« je zašepetala Eliza. »To ni mogoče! Vojvoda ne bi bil zmožen takšnega zločina. A stražnik je le pomembno zmignil z ramami. »Ves Pariz pravi tako. Spočetka niti gospodje na policiji niso hoteli verjeti. Naposled pa so se le morali premisliti. Zaslišali so vojvodovega komornika, ogledali so si vojvodove sobe. Našli so dolgo vrsto obteževalnih dokazov. Slaba, slaba je z gospodom vojvodo. Pod stražo so ga dali. Čeprav je per in kot tak odgovoren le kralju, bo ljudstvo že poskrbelo, da bo prejel zasluženo plačilo!«

»In kaj — kaj naj pravijo o meni?« je boječe vprašala.

»Seveda govore ljudje tudi o njej. Nekateri celo trdijo, da sta ona in gospod vojvoda... no, da sta živela kakor mož in žena. Sliši se, da je ona igrala v družini važno vlogo, in zato je vojvodka ni mogla trpeti. In še vse hujše reči si pripovedujejo. Kmalu jo bodo zaslišali in potem bo že izvedela več. Zdaj pa da mora biti vesela, da je tu na varnem. Danes se ne bi smela prikazati na pariških ulicah.«

Niso je povedli v javno razpravno dvorano, temveč v manjšo sobo, kjer je bilo zbrano dvanajst mož. Po vsem tem, kar ji je bil povedal stražnik, se je komaj zavedala, kaj se dogaja z njo. Začudila se je, da lahko hodi in mirno sedi na stolu pred sodnikovo mizo.

Gospod Bruse, ki je vodil zasliševanje, jo je le površno pogledal, ko je vstopila. Vsi ostali možje so si jo radovedno ogledovali in si šepetali opazke.

Prvo vprašanje je bilo, kako dolgo je služila pri Praslinovih, kakšno plačo je dobivala in kakšne so bile njene dolžnosti. Odgovarjala je s trdnim in odločnim glasom, ki je zbujał začudenje.

Preiskovalni sodnik se je nagnil čez mizo in ji ostro pogledal v oči. »Znano nam je, da ste se s svojim obnašanjem hudo pregrešili zoper ljudi, pri katerih ste bili v službi. Rajnki vojvodki niste izkazovali dolžnega spoštovanja in ste ji skušali odtujiti moža in otroke. Je to res?«

Vsi pogledi so bili obrnjeni vanjo. Videla je, kako nestrpno čakajo njenega odgovora. Zbrati je morala vse sile in kar najboljše odgovoriti.

»Ne, gospod,« je izpregovorila jasno in odločno. »Vse to je laž. Ko sem prišla kot vzgojiteljica v hišo, je v njej že vladal družinski razdor. Dolga vrsta vzgojiteljic je bila morala oditi, ker jih vojvodka ni trpela. Neprestano so se porajali prepri zavoljo otrok in njihove vzgoje.«

»In kaj je bil po vašem mnenju pravi vzrok teh preprirov?«

»Gospod vojvoda je hotel sam nadzirati vzgojo otrok. Dogovorjeno je bilo, da mi bo on dajal navodila. Stanovati in jesti sem morala z otroki ločeno od staršev. A to ni bilo lahko. Razmerje med materjo in očetom je postajalo dan za dnem bolj napeto. Morda ni bilo prav, da sem prevzela tako težko in odgovorno službo, a nikoli nisem hote žalila gospe vojvodke.«

»In odkod je izviralo to napeto razmerje med obema zakoncema?«

»Vojvodka je hotela imeti v popolni oblasti otroke in predvsem njihovega očeta. Gospod vojvoda pa se je temu odločno upiral.«

»Vaš zaupni položaj v družini je zbujał pri vojvodki ljubosumnost. Je bila ta ljubosumnost upravičena?«

»Ne. Ne tajim, da mi ni vojvodka kdaj pa kdaj kazala svoje ljubosumnosti, a za njo ni imela prav nobenega povoda. Včasih so se njeni odnosi z možem nekoliko izboljšali. Ko je bila dobre volje in pravična, sem ji rada odpustila njena sumničaja. Gospodje, kaj mi je bilo storiti brez denarja in brez sorodnikov? Morala sem gledati, da ne izgubim službe. In gospod vojvoda mi je bil obljubil pokojnino, če bom imela toliko poguma, da dokončam vzgojo njegovih starejših hčera. Obljubila sem mu to in obljubo sem hotela držati.«

Sledilo je dolgo razpravljanje o pokojnini: koliko naj bi znašala, pod kakšnimi okolnostmi ji je bila obljubljena in tako dalje. Sodnik si je nekaj zapisal, nato pa je v moreči tišini nadaljeval:

»Je res, da je vojvodka zlasti v zadnjem času verjela, da obstajajo med vami in gospodom vojvodo tesnejši stiki?«

»Ne, gospod, nikoli! Gospa vojvodka je vedela, da takih stikov med nama ni bilo in ni moglo biti. Nikoli me ni dolžila tega. Res so se v časopisih pojavljali gotovi podli članki, zlasti pred dvema letoma, ko sem bila z otroki na Korziki in sem hotela zaradi tega odpovedati službo. Toda vojvodkin oče grof Sebastiani me je preprosil, da sem ostala. Tedaj je bila vojvodka nekaj časa hladna do mene. Ščasoma pa mi je postala spet bolj naklonjena. Upala sem že, da bodo nesporazumi čisto izginili, ko sem bila nepričakovano odpuščena.«

Naslednje vprašanje jo je vrglo povsem iz ravnotežja.

»Ste slišali, kakšen sum teži gospoda vojvodo? Veste, da govore vsi dokazi za to, da je on ubil svojo ženo?«

»Ne, ne, gospodje!« Plašno se je ozrla na vse strani. »Recite, da to ni res! Ne morem verjeti, da bi bil zmožen tega. On, ki ni prenesel najmanjše bolečine pri svojih otrokih. Recite, da to ni res!«

Nihče ji ni nutil tolažbe. Iz njihovega moka je spoznala, da gre za več kakor za gol sum. To ne more biti res. Če bi pa vendarle bilo, jim bom morala razložiti vlogo, ki sem jo nevede igrala v tej tragediji, je pomislila. Razložiti jim mora, kako je bilo s tem njenim spričevalom. Prešinila jo je misel, da ima v rokah ključ do uganke. Zaradi tega spričevala je morala vojvodka umreti...

Kolena so se ji šibila. Krčevito je sklenila roke. Začela je govoriti zmeden, proseče.

»Prosim vas, gospodje, poslušajte me, on tega ni mogel storiti... In če bi bilo vendarle tako, moj Bog, potem sem kriva jaz, ker sem zahtevala od njega nemogoče... Jaz sem zakrivila to, jaz, ki sem tako ljubila njegove otroke... Pisala sem jim; gotovo imate ta pisma pred seboj. V njih sem tožila, da sem nesrečna, da mi ni več do življenja. Bala sem se bodočnosti. A to ni bilo prav. Ne bi bila smela govoriti o svoji bedi. Morala bi jih prositi, naj me pozabijo, naj mislijo le na svojo mater. A tega nisem mogla. Bila sem obupana in hotela sem umreti. On je gotovo šel naravnost k njej in zahteval, da mi napiše to spričevalo. Ona ni hotela in zdaj vidite, da sem kriva. Zapišite to v vaše protokole... Kriva sem.«

Hladni, ironični sodnikov glas jo je prekinil:

(Dalje)

NEKAJ ZA MLADINO

V začarano dežel'no
je hotel

Japonska pravljica

Ko je deček Kin-sai nekega večera gledal zahajajoče sonce, so mu rekli:

»Daleč onstran brezmejnega morja pada sonce v zlato deželo, v deželo sanj, kamor ne more nihče in ki je nihče ne pozna. Tja izgine sonce vsak večer utrjeno od trdne vsakdanje poti.«

Dečka je prevzelo hrepenenje, da bi spoznal to deželo sanj. Dejal si je, da bo on sam spoznal začarano deželo, ki je vsem neznana in da se bo vrnil ves poln blaženosti.

Ze se je videl na obali, kako ga obkrožajo starci in kako jim pripoveduje o skrivnostih iz daljave.

Naslednjega dne, ko se je sonce bližalo obzorju, je odplul na lahkem čolniku na široko morje.

Kolikor mogoče spretno je uporabljal veslo in iskal tokove, ki hite proti odprtemu morju, da bi varčeval s svojimi močmi.

Počasi je za njim izginjala obala, vse je postajalo čedalje meglennejše. Ze ni več razlikoval kolibe svojega očeta v zalivu, mesto samo je bilo le še nedoločna črta, ki se je blestela v poslednjih solnčnih žarkih. Nad to črto so bili posvečeni griči s svetilci na vrhovih, griči, v katerih se je zrcalilo zlato v oblakov. Za temi griči se je videlo še visoko gorovje s snegom na vrhovih, a tudi to je izginilo.

Ko je obrnil pogled, je za trenutek zagledal črto na nasprotni strani, in bila je morje, brezkončno morje. Dežele sanj pa še ni videl.

Tedaj se je Kin-sai močnejše uprl v vesli. Hotel je priti čimprej do smotra svojega potovanja in je iznova krepko zaveslal.

Tedaj se mu je zazdelo, da je smoter zelo daleč in da se že predolgo muči za pot do zaželenega kraja.

Zgrabil ga je dvom. Ali se mu bo zgodilo kakor vsem ostalim? Ali ne bo nikoli ugledal zlate dežele, dežele sanj?

O, našel jo bo, saj je pogumen. Le hitreje bo moral veslati.

Zal, začarana dežela je ostala nedosežna. Obupan je Kin-sai na koncu svojih moči spustil vesli iz rok in vstal v svojem čolnu, da bi se mu oči nagledale nebeskega prizora.

Rdeče sonce je počasi zahajalo za škrlatno nebo, se bližalo nelizmernemu morju, poslednjič po-

ljubilo grebene valov in veličastno izginilo tam na daljnem obzorju.

Prišla je črna, žalostna noč.

Ribič se je vračal v zaliv in opazil otroka, ki je ihtel čepel na dnu svojega čolna.

Vzel ga je k sebi, in ko je slišal njegovo zgodbo, je zmajal z glavo in zamrmral:

»Sinko, nikoli ne hodi za pozlačenimi sanjami in praznimi blodnjami, ki te na prvi pogled privlačujejo, zakaj prinesejo ti preveč razočaranja, kesanja in bolečin in te privedejo naposled le k bedni resnici.«

Tri lepe sestre

Kavkaška pravljica

V Perziji so živele tri sestre, ki so bile tako lepe, da se je vanje zaljubil kralj.

Eno izmed njih si je hotel vzeti za ženo, toda ni vedel, s katero bi se oženil, ker je bila druga lepša od druge. Poklical je vse tri v svojo palačo. Tri lepe sestre so prišle in se poklonile kralju, in kralj je vprašal prvo lepoticu:

»Kaj bi storila, ko bi postala moja žena?«

Prva lepota se je ozrla po dvorani in rekla: »Vsem tvojim služabnikom bi dala nove obleke. Zdaj je vprašal kralj drugo lepoticu:

»Kaj bi storila, ko bi postala moja žena?«

Druga lepota je odgovorila: »Vsem siromakom v mestu bi dala skuhati kaše.«

Pa je vprašal kralj še tretjo lepoticu: »Kaj bi storila, ko bi postala moja žena?«

Tretja lepota je zardela in zašepela:

»Hotela bi ti dati sina, ki bi bil lep in dober.«

Kralj je bil s tem odgovorom zadovoljen in se je oženil s tretjo lepoticu.

Nekaj čarovniških
spretnosti

Robec leta po zraku

Ta čarovnija je prav preprosta. Pokaži jo zvečer družbi. Začneš na primer takole: »Tu imam čudovit robec, ki ponoči sam hodi po sobi. Ne verjamete? Takoj vam dokazem. Stopil bom v sosedno sobo, ki ima samo ena vrata, a ta bo ste stražili, da ne bo mogel nihče k meni. Sredi sosedne sobe sedem na stol in v dokaz, da se ne bom ganil s stola, potegnem na tem listu papirja s svinčnikom črto okrog svojih nog. Robec položite osem metrov levo od mene na tla, nato ugasnete luč, odidete iz sobe in se čez eno minuto vrnete. Tedaj bo visel robec šest metrov od mene na ptičji kletki, mene pa najdete natanko tam, kjer sem sedel ob vašem odhodu iz sobe. Prepričali se boste, da so ostale moje

noge nepremično na papirju, kajti bilo bi nemogoče postaviti v temi noge spet tja, kjer so bile, ko ste potegnili s svinčnikom črto okrog njih.«

Čarovnija se je srečno izvršila. Pogled na papir kaže, da se čarovnik res ni ganil s stola, kajti podplati njegovih čevljev se natanko ujemajo s črto, potegneno okrog njih. Čevljev ni bilo mogoče sezuti, ker je bilo za to premalo časa. A vendar je ta čarovnija kaj preprosta. Čarovnik je namreč imel pri sebi drugo enako polo papirja, in si jo je potem, ko je obesil robec na kletko, položil pod noge in naglo potegnul s svinčnikom črto okoli podplatov.

Zmerom ugameš končni domini

Na mizi imaš domine in prosiš družbo, naj jih poljubno premeša. Ta čas, ko jih spet v red sestavljajo, stopiš v sosedno sobo in poveš skozi zaprta vrata, kateri domini sta na obeh koncih, odnosno, koliko pik je na njih.

Igra se lahko ponovi, kolikorkrat kdo hoče, in zmerom bo izid drugačen, a zmerom boš lahko skozi zaprta vrata povedal, koliko pik je na dominah na obeh koncih.

Tudi ta spretnost je preprosta. Pred začetkom igre vzameš skrivaj med mešanjem in pretresanjem domin eno in jo obdržiš. Obe končni številci se morata ujemati z obema koncema skrivaj vzete domine. Pred vsako novo igro pomešaš vzeto domino med druge in vzameš novo.

Dim vrže skozi ruto v kozarec

Družbi pokažeš navaden kozarec in njemu ustrezajoč pokrovček. Potem položiš pokrovček na kozarec in pokriješ oboje z ruto. Prižgeš cigareto in rečeš: »Zdaj si pihnem dim v roko in ga vržem skozi zrak in ruto v pokriti kozarec.«

Kot čarovnik puhneš dim previdno v desno pest, ga navidezno zgneš in zalučiš naglo proti kozarcu. V naslednjem trenutku dvigneš ruto in dim je zdaj res v prej praznem kozarcu.

Ta čarovnija prav tako ni nič posebnega. Ko prineseš kozarec v sobo ali če si ga pripravil že prej, so na dnu tri kapljice solne kisline, tri kaplje salmiaka smo pa brizgnili na pokrovček. Ko pokriješ kozarec, se pod ruto obe snovi spojita in razvijejo se gosti, dimu podobni hlapi, ki dokazujejo, da se je poskus posrečil.

Začaran robec ne zgori

Gledalcem pokažeš žepni robec. Poliješ ga s špiritom in zažgeš. Robec se seveda takoj vname. Čez dve minuti ogenj ob čarovniškem mrmanju pogasiš in izročiš robec družbi, naj si ga ogleda in se prepriča, da ni na njem nikakih sledov ognja.

Ta čarovnija tiči v tem, da si robec poprej dobro zmočil. Voda varuje tkivo tako, da zgori samo špirit in da ostane celo pri daljšem gorenju robec nepoškodovan.

Po Steubnu:

13

RDEČI VIHAR

Povest iz prve indijanske vojne za Ohajo

Beli ljudje so že začeli upati, da pomor Loganove družine ne bo rodil posebno hudih posledic. Poteklo je namreč že več kakor šest tednov od onega usodnega tridesetega aprila. Zdajci pa je nenadno zaplamtel ob Ohaju na en sam dan šest graničarskih hiš. Trupla pogorelcev so bila skalpirana.

V naslednjem tednu so nato propadle v plamenih vse kolibe belih, ki so prebivali v dolini Lepe reke. Kornstalkovo povelje se je glasilo, da je treba vse odrasle belce pomoriti, vse otroke pa spraviti v ujetništvo. Toda maščevalni in krvočni savani, razdraženi zavoljo lastnih izgub, navadno tudi otrokom niso prizanašali. Posadka trdnjave ob brzicah reke Ohaja je bila izvaljena od neznanega števila rdečkožcev k izpadu. Kakor hitro pa so se beli bojevniki prikazali na svetlo, je zaživel sleherni grm in naenkrat je planilo nad bele bojevnike nešteto Indijancev. Beli siromaki so morali spoznati grozoto indijanske vojne umetnosti: padli so v zagato. Hoteli so v grozi in strahu pobegniti nazaj v trdnjavo, toda že je pritisnil za njimi Katahekasa s svojimi možmi. Nihče izmed posadke ni ostal živ. Petintrideset mož je obležalo. Ime poveljnika Katahekase, pri Angležih imenovanega Blek Huf, se je za cela desetletja zapisalo v zgodovino ameriških graničarskih bojev.

Ena sama koliba belih ljudi je ostala v dolini Ohaja. Stala je severno od Velike reke v majhni stranski dolinici. In čeprav je kakih petdeset rdečkožcev dalje kakor teden dni tulilo okrog te hiše, sta oba prebivalca, katerima je zibelka te-

kla v Evropi, preprečila njeno propast. Držala sta se junaško. Indijanci so izgubili kakih deset mož, še več pa je bilo ranjeno. Zaman so naskakovali hišo, naposled so morali opustiti napad. Napadalcu so baš ob gozdu padli staremu Kornstalku v roke, ko je z obema svojima sinovoma šel skozi gozd. Zaslišal jih je in ko so mu povedali, kako so zaman naskakovali hišo, jih je srdit poslal domov v njihove vlgvame. Potem je

Takšna je bila enostavna hišica: ravna streha z naloženo zemljo; v vsej stavbi ni bilo niti enega žeblija, kajti železo je bilo tistih dob relo Jrago

s sinovoma zasedel čoln in se je naslednji dan pojavil pred samotno kolibo. Domala cel teden je prežal pred njo, ne da bi se bil prikazal iz gozda. Oba prebivalca sta medtem že postala brezskrbnejša. Nista pa hotela zapustiti kolibo, kajti v njej sta imela shranjeno polno kožuhovine. Čakala sta na nosilno živino, po katero sta bila poslala.

Lepega dne pa sta oba belca, ki sta se prej ubranila petdesetih rdečepoltih napadalcev, ven-

dar postala žrtvi treh Indijancev: Kornstalka in njegovih dveh sinov. Starejši belec — sin slovečega bojevnika Netherlanda — je bil namreč prvi stopil iz kolibe, pozorno se je razgledal naokrog in se nato napolnil k potoku. Zeja ga je mučila. Priklonil se je h gladini in začel srebati vodo. Dasi je bila struga potoka zelo ozka in precej izravnan, se je Indijanec vendarle lahko skril v njenem zavetju. Stari Kornstalk pa je prežal za naslednjim ovinkom. Jasa, na kateri je stala koliba, ni mogla nuditi zavetja. Netherlandov tovariš je sledil sostanovalcu. Zdajci se je zgrudil, pogodila ga je bila Kornstalkova krogla. Netherland je pri pitju vode začel strel. Vzravnal se je in ugledal svojega tovariša na tleh v smrtnem hropenju. Dvignil je ranjenca, da pobegne z njim v kolibo. Domala neslišno sta za njim planila Kornstalkova sinova. Komaj tri korake pred durmi sta dosegla prestrašenega belca. Dve ostri pšlici sta končali njegovo življenje.

Kornstalk je potem poslal svoja sinova z vso kožuhovino k plemenu Odžigvejev onkraj Severnih jezer, da tam iztržita zanjo smodnik in morilne svinčenke.

V kolibi oštirja Gritjuza na meji je bil hrum s petjem in drugo zabavo. Nekateri izmed lovcev ki so se po pomoru Loganovih svojcev stalno držali pri Gritjuzu, so bili dva dneva prej na veliki jasi izvolili indijanskega ogleduha. Rdečkožec, ki se je naenkrat znašel v zagati, je še pokončal nekega belca, nato pa se je zgrudil zadet od svinčenke v glavo. Podivjani beli stezosledci so Indijancevo truplo razkosali. Pred dvema urama so se vrnili s tega pohoda in so zdaj praznovali svojo »zmago«.

Noč je že legla na zemljo, gostilniška soba je bila motna od dima, ki se je dvigal iznad medleče svetilke. Trinajst mož je sedelo delno na obeh dolgih, grobo zbitih mizah, delno na hodu ob steni. Puhali so iz pip in ta dim je še bolj zatemnjeval skrajno preprosto gostilniško sobo. Stene so bile okajene, na njih so visele puške, noži in razna posoda. Po vsem tem je obmejna

ZA UGANKARJE?

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8				9		
10				11		
12			13			14
		15			16	
17	18		19		20	
	21	22		23		24
25			26		27	
28						29

Vodoravno: 1. Največji slovenski jezikoslovec (umrl 1. 1891.). 8. Visok vrh v Karavankah. 9. Neprijeten mrčes, ki pika. 10. Roparska žival, ki je v naših krajih izumrla. 11. Pevski glas. 12. Visoka karta. 13. Prva mati. 15. Časomer. 16. Zelo pogosto rabna krajša oblika osebnega zaimka v četrtem sklonu. 17. Do, k, v latinščini. 19. Vprašalnica. 21. Slabo je, če ga ni maš v glavi. 23. Ena izmed pokrajin, odnosno držav v Francoski Indokiniji. 25. Naslov samostojnega plemenskega poglavarja v Severni Afriki. 27. Krajša oblika prebivalca velike angleške kolonije na jugu Azije (narobe). 28. Latinska oznaka za meniha-duhovnika. 29. Kazalni zaimek (narobe).

Navpično: 1. Staroslovanska boginja smrti. 2. Vrsta ptic, bivaajočih v močvirjih, stepah in gozdovih vročih in manj vročih krajev (ednina); v Egiptu je ta ptica sveta. 3. Pridatek v solati ali kakšni omaki. 4. Okrajšava za »lastnoročno«. 5. Poslopje, kjer uživa mladina pouk. 6. Je v nemškem jeziku. 7. Kaj v nekem hrvatskem narečju. 11. Hrib pri Beogradu. 13. Tuj izraz za dobo. 14. Mravljam nalikujoče živalce v vročih krajih, ki si grade visoka, močna bivališča. 18. Izraz za nekdanji carskoruski državni zbor. 20. Isto kakor na 27. vodoravno, samo ne narobe. 22. Tuj izraz za pravljico o bogovih ali junakih, odnosno sploh ustno izročilo iz predzgodovinskih časov (v našem jeziku tudi običajna krajša oblika). 24. Splošno znan žensko krstno ime. 25. Pripovedujoča oblika pesmi, ki govori o junakih in podobnem (krajša oblika). 26. Kvartopirski izraz.

gostilna napravljala zelo divji in mračen vtis. Vrata in obe oklici sta bili široko odprti. Tu so se gostje čutili daleč od strelcev. Že kakšnih šest tednov se tu ni pokazal noben Indijanec. Rdečega ogleduha pa so izvohali tam onkraj Ohaja. Pred obmejno gostilno sta stalno patrolirala dva stražarja.

Bahavo so si lovci pripovedovali stara in nova junaštva. Družba v kotu je metala karte in pila ognjeno vodo. Razpoloženje je bilo čedalje veselje in hrupnejše. Seveda so največ govorili o preteči vojni z Indijanci. Tega pa še niti prav niso vedeli, da se je vojna v resnici že začela.

Džim Koknej, gibek, majhen falot z drznimi očmi in z velikim gobcem je izražal splošno prepričanje, ko je zavpil med prepirajoče se može:

»Ah, kaj, naj le pridejo, prekletost! Jaz imam dovolj svinčenk!«

»Dobro si povedal, Džim! Ti si moj pravi tovariš. In če bo za svinčenko preblizu, pograbbimo nože!« Je rekel suhljat, temnopolt moški za sosedno mizo in je dvignil čašo.

»No, no, fantje, nikar tako divje! Čujem, da se indijanski rod Senekov tudi giblje,« se premišljeno oglasi nekdo pri vratih. Vsi so začeli vpiti nadenjen:

»Lej ga, Jok, od kdaj pa tebi šklepečejo zobje?«

»Rod Senekov? Ah, ti nam ne storiš ničesar hudega!«

»Kako tudi! Daleč so odtod!«

»Germanski naseljenci so jim najbližji; tem pa ne bi škodoval njihov obisk!«

»Čisto tvojega mnjenja sem, Džoni!«

Toda pravo besedo je spet povedal šele Džim Koknej:

»Že dolgo bi rad poznal rdeče vragove iz rodu Senekov,« je zakričal v splošni prepir.

Smehljaje se ga je sosed potrepil po rami: »Ti si fant od fare, Džim! Ti bi rajši pil indijansko kri kakor tole slabo žganjico!«

Posetnica

Natan Škorec

V imenu tega gospoda se skrivata ime in priimek pred desetletji umrlega slovenskega pesnika-duhovnika.

Dopolnilnica

- ... met = ni dobro, če je ni v glavi
 - ... sto = oznaka za večje kraje
 - ... alo = drva cepiš na njem
 - ... ona = sveta podoba ruskih pravoslavcev
 - ... me c = pripadnik velikega naroda
 - ... mon = krstno ime pesnika Gregorčiča
 - ... ter = enota za prostorno mero
 - ... olj = »le« z drugo besedo
 - ... ško = mestice ob Savinji
 - ... lja = če je trdna, dobra zate
 - ... ala = velik kamen
 - ... eba = od zime jo imaš na roki ali nogi
 - ... rek = skoro isto kakor pregovor
 - ... eal = če si kaj predstavljaš v popolnosti
- Namesto pik v stavi ustrezne črke, pa dobiš iz novih črk neki pregovor. Nove črke beri po parih od besede do besede.

Rešitev križanke iz št. 28.: vodoravno: 1. Brzljica, 9. rama, 10. adur (vuda), 11. urok, 12. pana, 13. silo, 14. oled (delo), 15. ton, 16. rac (car), 17. kes, 18. hči, 20. rt, 21. goz, 23. ar, 24. taca, 25. raja; navpično: 1. brus, 2. rariteta, 3. amo + los, 4. zakon, 5. lapor, 6. Ida + Lah, 7. junec + čaj, 8. Arad, 17. krt, 19. ira, 21. ga, 22. žr (rž).

POCENI

Prvi potepin: »Koliko te je stala zlata ura?«
 Drugi: »Samo štiri mesece.«
 Prvi: »To ni predrago.«

Tedajci se je dvignil Gritjuz v vsej svoji debeli maščobni veličini. Treščil je s praznim kozarcem ob mizo in je hripavo rekel:

»Tako je, Džim! Naj le pridejo! Enkrat smo že opravili z Irokezi.«

S temi besedami je mislil na pomor Loganovih svojcev. Krohot, vpitje, divji vzkliki so ga prekinjali, ko je nadaljeval: »Tudi tokrat jim ne bomo prizanašali!« Njegov glas je postal še bolj hreščec, ko je izgovoril:

»Vsak Indijanec je slab človek, samo mrtvi Indijanci so dobri Indijanci.«

To je bila beseda, ki je bila takrat kakor pregovor razširjena med belimi graničarji, lovci in stezosledci.

Trenutek je vladala tišina. Zunaj pred oknom se je čul lahen šepet, kakor bi bil kdo škripal z zobmi ali kakor bi bila ječala struna na loku, ki jo napneš za odstrel. Toda nihče ni tega slišal, nihče ni pazil na to. Gritjuzu so grmeče pritjevali.

Ta govor, najpodlejši, kar se jih je kdaj izgovarjalo na svetu, je takoj tu, ko je bil prvič izgovorjen, neverjetno učinkoval na strahotno duševno pokvarjenost razcapanih ljudi in je enako strahotno vplival pozneje povsod ob meji.

»To je bila beseda!«

»Povej še enkrat, Jurij!«

»Preklemano, takšen oštir pa zna povedati!«

»Izvrstno, Jurče, izvrstno si povedal.«

»Smrt vsem Indijancem!«

Džim Koknej je skočil na mizo:

»Našemu oštrju Gritjuzu trikrat: živel!«

In Džim Koknej je hotel ponoviti pregovor oštrja: »Vsak Indijanec je slab človek... ne, možje, ne znam ponoviti. Kako si že rekel, Jurij?... Povej še enkrat... Vsak Indijanec...« Tudi ostali so hoteli še enkrat čuti izrek... Oštir, težak, debel mož zariplega obraza, se je čutil počaščen spriču učinka svojih besed. Naslonil se je z obema rokama ob mizo in je rekel v

Ženski vestnik

Darilo iz ljubezni sprejmi z veseljem

Mnoge ženske imajo navado, da sprejemajo darila kakor nekaj samo po sebi umevnega. Vzela bo dar, se zahvalila, ga nesla shraniti in nadaljevala pogovor. Niti ena črta v njenem obrazu ne bo pokazala veselega presenečenja, ki ga je možki gotovo pričakoval. Takšno vedenje ženska je napačno. Vijudnost terja, da pokažemo darovalcu vsaj malo veselja. Vijudnost terja, da vpriču darovalca odpremo zavitek in se prisrčno zahvalimo zanj. Če dobimo v dar cvetlice, jih takoj postavimo v vazo in jim damo vode. Če dobimo v dar sladkorčke, jih odvijemo in jih najprej ponudimo darovalcu.

Če si pričakovala kakšno drugo darilo, ne smeš pokazati razočaranja, temveč se moraš takoj spomniti, da je darovalec z ljubeznijo izbral darilo in da ga ti je dal z namenom, da te razveseli.

Zlasti zakonske žene se včasih nespretno vedejo, ko jim možje prinesejo darila. Mož kupi ženi bluzo. Ko žena odvijne omot, vzklikne: »Zakaj si mi kupil modro bluzo, ko veš, da take barve ne maram!« Takšne besede niso primerne in ne bodo zbuja lepe čustev. Prav tako ga ne bodo izpodbujale le darežljivosti. Če vam kupi modro bluzo, je to dokaz, da mu modra barva ugaja, da si vas je predstavljal v modri barvi posebno mikavno.

Zgodi se tudi, da mož kupi ženi volneno blago za obleko, žena se zahvali zanj, takoj drugi dan pa teče k trgovcu in zamenja kupljeno blago za svilo. Potem pa vsa vesela pokaže možu svilo, kakor bi si jo bila kupila iz svojega denarja. Možu to gotovo ni všeč, ker mu je žena jasno pokazala, da jo je bil s svojim darilom razočaral.

Vsako darilo ima namen razveseliti človeka. Zato je dolžnost obdarovanca, da pokaže darovalcu veselje. Bodite veseli za vsak še tako skromen dar in nikar ne pripovedujte možu ali zaročencu zgodb, kakor na primer: »Ta in ta moja prijateljica je pa dobila od svojega moža ali zaročenca strašansko mnogo daril...« Tako govorjenje moškega boli. Morda si ni lahko prihranil denar za vaše darilo v nadi, da vas z njim resnično razveseli. Ne govorite mu o darilih prijateljice, ki ima morda znatno bogatejšega moža ali zaročenca. Prav ob takih prilikah pokažite, da ste tenkočutna ženska.

tišino z debelim glasom, počasi in s poudarkom vsakega zloga:

»Vsak Indijanec je slab človek. Samo mrtvi Indijanci...«

Njegov glas je zamrl v grgranju, oštrjeve roke so šinile k vratu:

»Po... po... pomoč!«

Hropel je, kri mu je udarila iz vratu, oštir Gritjuz je omahnil nazaj na klop.

Prestrašeni so možje planili pokoncu. Vsi, ki so sedeli naokrog, so videli puščico z rdečim nastavkom, ki je trepetala v krvavečem mesu vratu. Poleg oštrja Gritjuza se je s krikom zgrudil njegov sosed, takisto zadet od puščice.

Nepopisna zmeda je nastala. Prepadeni so prevračali mize, kozarce in čutare. Kocke so zaročale na tleh. Nekateri so skočili po orožje, grabili so po nožih in tomahavkih. Džim Koknej je skočil kakor panter z mize nekam v teman kot. Tedaj je zadonel globok klic v beznico:

»Maščevanje za Logana!«

Takoj na ta krik sta v beznici zaječala še dva lovca. Dve pšici sta namreč bliskovito šinili skozi zadimljeni zrak. Eden izmed obeh zadetih se je prijel za srce in se je zgrudil. Drugega pa je rešila nenadna kretnja, da ni bil smrtno zadet, temveč samo ranjen v nadlehtje.

Takoj po teh dveh strelah je spet zadonel skozi okno v beznico glas:

»Maščevanje za Logana!«

Tedaj pa je že bil skočil neznan, visok črnolasec pokonci in je z enim samim udarcem puškega kopita razbil svetilko. Tisti trenutek je zavladala črna tema.

Ali zdaj je pred oknom zadonel indijanski glas, ki je izražal ogorčenje in obenem divje zmago-slavje.

»Udarimo na pse!« je zagrmel Džim Koknej. Ropot, kletve — in možje so zdirjali skozi vrata na prosto.

(Dalje)

Za kuhinjo

Praženo meso s stročjim fižolom. Zreži poševno kilogram stročjega fižola in deni v lonec. Dodaj mu malo na kocke zrezanega korenja in paradižnik ter prilij toliko vode, da bo lahko vrela čez fižol. Posebej praži na masti z drobnimi sesekljano čebulo na koščke zrezano, kakršno koli meso (goveje, kostrunje, kunčje), po možnosti precej mastno. Ko nekoliko zarumeni, dodaj žlico kakršne koli moke in čisto malo paprike. Ko se meso praži četrte ure, mu dodaj zelenjavo z vodo vred, premešaj, osoli, pokrij in kuhaj, dokler ni mehko.

Nadevani paradižniki. Srednje velike zrele paradižnike razrežemo v enake polovice, jim odstranimo seme, jih začnimo s soljo in poprom, nato pa napolnimo odprtine s tole mešanico, ki se mora precej dvigati nad rob paradižnikov: Napravimo sekanico iz čebule, peteršilja in zelene ter jo damo na ogenj s koščkom masla. Ko se nekoliko pobarva, vržemo vmes pest dušenega graha ali dušenega stročjega fižola. Dodamo žličko mleka, osolimo in nekoliko pokuhamo. Nato vzamemo mešanico z ognja, jo nekoliko ohladimo, ji dodamo nastrganega parmezanskega sira in en rumenjak. S to mešanico napolnimo paradižnike in jih dušimo na rahlem ognju v pokriti kozici (na olju ali na maslu).

Paradižniki z mesom. Na masti prepraženi čebuli, peteršilju in česnu dodamo sesekljane mesa kakršnekoli vrste. Vse to začnimo s soljo, poprom in vinom, dodamo jajce in zmešamo. S to mešanico napolnimo paradižnike, ki smo jim odrezale kapice in jih očistile. Nadevane paradižnike pokrijemo s kapico, damo drugega poleg drugega v oljnatu kozico, posujemo z drobtinami in parmezanskim sirom, po vrhu pa razdrobimo nekaj masla in pečemo v pečici.

Ribja juha. Zelenjavo za juho zrežes na rezine in jo dušiš na masti ali sirovnem maslu. V kozi narediš iz dveh žlic moke svetlorjavo prežganje in ga zaliješ z juho, ki si jo bila pripravila takole: ribo očistiš in deneš v liter slane vode, kateri si primešala precejšnjo količino kisa, in jo kuhaš četrte ure. Nato vzameš ribo iz juhe in jo razrežeš na enake koščke, v juho pa deneš čebule, 10 poprovih zrn, 10 zrn pimenta, četrte limonovega olupka brez notranje bele kožice in en lovorjev list ter jo pustiš vreti še četrte ure. Nato jo zlijes na dušeno zelenjavo za juho in pustiš vreti vse skupaj še eno uro. Nazadnje juho precediš in še vročo deneš na mizo.

Omaka z mangoldovimi stebli. Dobro umita mangoldova stebila zrežeš na kratke koščke in skuhaš do mehkega. Vmes napraviš iz masla in moke rahlo prežganje, priliješ počasi vodo, v kateri so se stebila kuhala, osoliš in kuhaš še dobro četrte ure. V omako deneš mehko kuhana stebila, potreseš s sirom, zmešaš in daš z makaroni na mizo.

Rižev pečenjak z rozinami. Skuhaj riž v mleku, četudi zelo razredčenem z vodo, osoli in hladnemu primešaj malo sladkorja, eno jajce in malo rozin. Stresi ga v razbeljeno mast, zravnaj ga za prst na debelo in peci pol ure. Pečenega zdrobi z vilicami in vsaj malo potresi s sladkorjem. Namesto rozin lahko daš suho grozdčije ali pa na krake zrezana jabolka.

Koristni nasveti

Kako se varuješ peg. Pege nastanejo zaradi delovanja ultravijoličnih žarkov na kožo. Ti žarki nastanejo pri odbijanju solčnih žarkov od večjih površin snega ali vode ali pa solnce neposredno deluje tako, če je zrak prav čist, kar se dogaja v zgodnji pomladi. V takšnih časih priporočajo nekateri zdravniki, da namažete lice z debelim slojem paste ultra-zeozon, ali pa s kakšnim pudrom ali mastjo, katerima ste pridodali 10 odstotkov kinina. Ko se pege že pokažejo, pomaga samo beljenje s sredstvi, ki jih predpiše zdravnik. Sami si lahko pomagata z umivanjem z milom afridolom, čez noč pa z obkladki z limonovim sokom.

× Japonci imajo svoje navade. Japonci delajo precej reči čisto drugače, kakor je v navadi pri Evropejcih. Oglejmo si nekaj njihovih navad. Hiše grade tako, da najprej postavijo namesto zidov in sten ogrodje in nato najprej naredijo streho in nazadnje šele zidovje. Nosijo dežnike, pri katerih so ročaji obrnjeni navzdol. Knjige začno brati na zadnji strani in ne spredaj kakor pri nas in spodaj, ne pa zgoraj v prvi vrsti. Pa od desne na levo berejo. Na pisnih napišejo datum čisto nazadnje spodaj, in sicer tako, da najprej navejajo leto, potem mesec in dan. Podpisujejo se s polnimi imeni in sicer napišejo najprej priimek in potem šele ime. Gostu, ki pride na obisk, Japonci da levo roko in ne desno. Če gresta moški in ženska skupaj v kak lokal, mora ženska vstopiti najprej in za njo šele moški. Pa še to: japonski mizar vleče vse orodje, s katerim dela, v smeri proti sebi.

Duh ga je pregnal

Dva in dvajset je bila ura, ko je prišel Anatol pred hišo, o kateri so pravili, da straši v njej. Bil je pogumen mlad mož.

Ker so mu hišo dobro opisali, jo je brez težave spoznal. Stala je v zapuščenih ulicih sredi vrta, katerega visoki zidovi so jo ločili od sosednjih hiš. Na vratih je bila pribita deščica z velikim napisom: »Odda se v najem«.

»Tale bo,« je dejal Anatol, ki je bil videti malo razburjen. »Tale bo!«

Imel je hišni ključ. Odklenil je in stopil v veliko vežo, odkoder je tipaje prišel na velike kamenite stopnice.

»Velika soba je nekje na desni strani v prvem nadstropju,« je mrmral in stopal oprežno po stopnicah. »Grdo se motijo duhovi, če mislijo, da me bodo s svojimi komedijami ugnali v kozji rog.«

Prišel je v prvo nadstropje in poskusil pri pogledu luči voščene sveče pritisniti na bakreno ključko desnih vrat.

»Kar naprej,« je nenaadno vzkliknil iz sobe prijazen glas.

»Čakaj, tu mora nekdo biti,« je presenečeno zamrmral Anatol in odprl vrata.

Veliko, udobno opremljeno sobo je grel ogenj iz sobne peči. Na mizi sta stala dva svečnika. Na sredi mize je zagledal nekaj steklenic likerja in več kozarcev, v velikem zelenem naslanjaču pa je počival star, dobro oblečen gospod z veliko plišo, in si grel noge ob ognju. V rokah je držal časopis in prijazno gledal čez naočnike. Zraven njega na stolu je ležal cylinder in v njem svilen ruta in rokavice: poleg klobuka je bila palica s srebrno glavico. Njegov površnik je visel čez stolovo naslonjalo. Stari gospod je kadił cigaro. Kakor bi bil v zadregi, je pogledal moža, ki je pravkar stopil v sobo.

»Le bliže, gospod Anatol,« je rekel.

»Odkod me le pozna?« je osupel pomislil prišlec in zaprl vrata.

»Sedite,« ga je povabil stari gospod.

Hvala! Anatol se je poslužil drugega stola.

»Oprostite, če vas motim,« je nadaljeval, »nisem vedel, da kdo biva v hiši. Pravili so mi in vi boste tudi vedeli, da v tej hiši straši, in ker je last mojega prijatelja Ponta... Saj menda poznate gospoda Ponta?«

»Še prav dobro,« je potrdil stari gospod, »prav dobro.« Toda nalijte si vendar kozarček konjaka!

»Potem,« je nadaljeval Anatol, »se mi le čudno zdi, da vas nikdar nisem videl pri njem. Ne, hvala, ne maram sladkorja v konjaku... Kako pa ste vi prišli sem?«

»Želite cigaro?« je stari gospod prijazno porinil zabojček pred Anatola.

»Prav rad. Kaj ne, saj sem vam že rekel, da sem prišel, ker so mi pripovedovali, da v tej hiši straši?... Pont pa mi ni nič rekel, da bova prebila noč v dvoje... Sicer me pa prav veseli,« je pripomnil, izpraznil kozarček in ga takoj spet nalil, kajti konjak je bil izvrsten in Anatol se prav nič ni branil opojnih pijač. »Ali ste me morda čakali?«

»Da,« je dejal stari gospod.

»No, mislim, da bi mi bil Pont to lahko povedal,« je menil Anatol in si zapalil cigaro, »res, to bi bil lahko storil.«

»Saj je storil,« je mirno rekel stari gospod.

»Tako? Kolikor vem, mi ni nič sporočil... Kar nekam nerodno je to. Zdi se mi nekako nerodno, kakor bi se bil semle vsilil...«

»Ne, ne, prav gotovo ne.«

Stari gospod se je še prijazneje smehljaj.

»Res mi je nerodno,« se je branil Anatol, »prav res, saj se še ne poznam... Umolknil je v upanju, da se mu bo stari gospod predstavil. To se pa ni zgodilo. Da bi skril zadrego, je Anatol izpraznil kozarček in ga iznova nalil.

»Izvrsten konjak,« je pohvalil, »izvrsten. Toda, ker sva se v nekem oziru sestala, da znanstveno preiščeva vso to reč s strahovi, mi dovolite, da vas vprašam: kaj mislite o pravljicah, ki jih o tej hiši pripovedujejo? Posebno mnogo so mi vedeli povedati o strašenju rekega starega tepca, nekdanjega najemnika. Prav gotovo je, da je ta hiša zelo razvпита in da se je zato nihče ne upa najeti. Prav tako gotovo je tudi to, da se nobeden izmed tistih, ki so kdaj poskusili v njej prenočiti, kakor zdajle midva misliva, drugič ni več upal v to hišo. Kaj pravite, zakaj straši in kdo je duh, ki v njej rogovoli?«

»Jaz,« je mirno dejal stari gospod in pogledal čez naočnike.

»Vi?« je ves presenečen vzkliknil Anatol. »Saj ni mogoče! Šalite se.«

»Ne,« je odkimal stari gospod, ne šalim se, resnica je. Jaz sem tisti, ki ste ga imenovali duha starega tepca in nekdanjega najemnika.«

»Hudič!« je zamrmral Anatol in pogledal v kozarec.

»Ne,« je ponovil stari gospod.

»Kako da ne?« je vprašal Anatol.

Ne, nisem hudič... Sicer sem pošast, če hočete, strašilo, senca, duh, vse sem, kar hočete, samo hudič ne.«

»To mi je všeč,« je nemirno priznal Anatol, »tudi ne razumem...«

Spet je zvrnil kozarček.

»Kmalu boste razumeli,« je dejal duh pomirljivo. »Pred kakimi petnajstimi leti, ko sem bil še precej živ, sem najel to hišico in stanoval v njej enajst let. Pred štirimi leti sem umrl. Takrat sem seveda prišel na drugi svet, kjer pa iz osebnih razlogov nisem mogel stalno ostati. Zato sem se spet vrnil sem. Da bi pa lahko živel v miru, sem bil prisiljen strašiti ljudi, ki so si vtepli v glavo, da hočejo tu stanovati.«

»Jaz... jaz... razumem vas,« je rekel Anatol. »Temu se ne čudim,« je odvrnil duh, »ker ste res zelo razumni. Prav zato sem mislil, da vas lahko sprejemem prijazneje in brez rožljanja z verigami in coprnji z ognjem, ki so za stare babe. Zakaj pa nič ne pijete?«

»Saj pijem,« je odgovoril Anatol in napolnil kozarček z mešanico močnih žganj. »Toda dovolite vprašanje. Pravite, da niste mogli ostati na drugem svetu, zakaj ne?«

»Menda sem že povedal, da so bili osebni razlogi,« je menil duh. »Vendar pa bi vam kot pošteni pod pečatom molčečnosti povedal, kaj je bilo. Ko sem umrl, so mi torej dali vstopnico za nebesa, ker sem bil svoj živ dan pošten, čednosten mož, čistih navad in prijatelj vdov in sirot. Tako sem torej prišel v raj... Toda...«

»Toda?« je vprašal Anatol in ga pogledal z očmi, ki so se zaradi obilno zaužite pijače že polnile s solzami.

»Toda,« se je nasmešnil ljubeznivi duh, »kmalu se mi je zazdelo, da v raj ne morem strpeti. Zmerom so godli, veste, godli od jutra do večera, od večera do jutra, godli so brez usmiljenja. A neprestano samo staro glasbo! Če bi bil vsaj kdaj opero čul, najslabšo opero z najbolj zabitimi pevci, ki naj bi tudi narobe peli! Bila bi vsaj izprememba. Potem pa občinstvo! Sami strogo čednostni ljudje, tako čednostni, da bi človek pred njimi zbežal kamorkoli že. Tu sem se naučil sramovati se svojega lastnega čednosti polnega življenja. Prenašal sem vse to, kakor sem vedel in znal, štiri mesece in osem dni, potem mi je bilo vsega čez glavo in sem vzel pot pod noge. Ko mi je sveti Peter odprl nebeška vrata, sem videl, da bi tudi on rad šel z menoj, in ko sem bil že zunaj, mi je rekel žalostno in nevoščljivo: »Siti ste že vsega, kaj?... Bežite! Tudi jaz bi rad. Ta dolgočasno sveta glasba! Celih osemnajst sto let jo moram že poslušati! No, potem sem šel dol v pekel.«

Anatol, ki si je bil pravkar nalil kozarec v ledu ohlajenega kumnovca, je napel ušesa... »No, kako pa je bilo v peklju? Gotovo zanimivo?«

»Pa še kako!« je grenko rekel duh. »Pa še kako zanimivo! Toda nobenega prostora ni bilo več. Vse polno. Imel sem sicer dobra priporočila za mesto podhudiča, toda načelnik za osebje mi je odkrito povedal, da na to še misliti ni. 11 milijonov 780.212 kandidatov se je že javilo pred menoj.«

»Prav imaš,« je potrdil Anatol, ki je čedalje vneteje segal po kumnovcu in postajal nežen.

»Da,« je nadaljeval ubogi duh, »ker me je glasba pregnala iz raja in nisem v peklju dobil prostora...«

»Kaj pa vice?« mu je segel Anatol v besedo.

»So že dolgo zaprte,« je povedal duh. »Tam so se dogajale uprav neverjetne reči... Vidite, tako mi ni preostalo nič drugega, kakor da sem se vrnil na zemljo. Tako sem prišel spet v svojo staro hišo. Zdaj jo moram braniti pred nešteti bedaki, ki se na vsak način radi v njej naselijo. Uganjati moram najneumnejše čarovnije, samo da imam mir. Neki stari ženski sem se prikazal kot okostnjak z veliko, v črno tenčico zavito lobanjo. Tako sem jo prestrašil, da je šla ona umrla. Zdravnika, ki je trdil, da se ničesar ne boji, sem spravil iz hiše z rožljanjem in z gorečimi črkami, da je nevarno obolet. Potem je prišel ravnodušen Anglež, ki je hotel priti reči do dna in je povsod stikal za menoj, celo pod streho. Trdovratno sem ugašal njegovo svečo in brez šuma odpiral vsa vrata pred njim na stežaj. Takrat je izginila njegoma ravnodušnost in popihal jo je. Potem je prišel star polkovnik s hčerko, ki je bila zelo vneta za glasbo. Dekletu sem šepetal, kadar je sedlo za klavir, same neumnosti, in očeta, kadar je legel, potegnili za noge iz postelje. Tudi ta dva nista dolgo ostala v hiši... Rekli boste, da so to prazne marnje, toda zdaj imam mir pred ljudmi. To vam pripovedujem samo zato, ker se imate za zelo razumnega, čeprav ste zdaj že nekoliko pijani.«

»Saj nisem skoro nič pil,« je užaljeno ugovarjal Anatol.

»... Ker mislite, da ste zelo razumni, čeprav ste v tem trenutku nekoliko pijani,« je trdovrat-

no ponovil duh. »Zdaj pa bi rad, da bi še gospoda Ponta prepričali, da v njegovi hiši zaradi duhov ne more nihče ostati.«

»Saj je res,« je začel postajati Anatol zaupen. »Saj nisi duh.«

»Kako da ne?« je vprašala prikazen.

»Ne,« je pojasnjeval Anatol, ki je bil tako pijan, da je komaj še govoril, ne... duhovi... niso takšni kakor ti... duhovi človeka strašijo, ti pa... ti pa nič ne strašiš.«

»Nič ne strašim,« se je duh ujezil. »Ti tepec neumni!...«

»Ne,« je jecjal Anatol. »niti najmanj se ne bojim, toda nikar ne bodi tako sirov z menoj... to me boli. Malce si pijan, sicer pa čisto prijazen.«

»Kakšen norec,« je zamrmral duh. »Prav tak bedak je ko vsi drugi. Zdaj mi ostane samo še to, da začnem čarovnije, ki sem jih moral pri drugih poizkusiti.«

In nenadno so ugasnile sveče v svečnikih in ogenj v sobni peči. Sleherni, tudi najmanjši šum je utihnil in mrtvaška tišina je zavladala v sobi. Pred Anatolom pa se je grozeče vzpela postava

starega moža, orjaško zrasla in segla z glavo do stropa; ta glava pa ni bila več človeška, bila je glava pošasti z naprej štrlečimi zobmi in ognjenimi očmi.

Anatol, ki se je bil nenadno streznil, je onemel, lasje so mu stopili pokonci in groza ga je izpreletela.

Duh pa je iztegnil po njem svoje mrliško prstene roke z dolgimi tipalkami.

Anatol je v strahu na ves glas zakričal in skušal kar najhitreje poiskati vrata.

Zaletel se je v peč, se udaril v ramo ob robu omarice in skočil, ker ni mogel najti vrata, skozi okno. Tako se mu je posrečilo, da je prišel sicer prav hitro na cesto, tam pa je obležal brez zavesti. Zlomil si je bil nogo v stegnu in dobil še več drugih manjših prask.

»Če pomislim,« je zamrmral glas starega gospoda, ki se je spet vrnil v svojo prejšnjo obliko, »če pomislim, da se moram zmerom zatekati k tem starim obrabljenim čarovnijam, da bi imel mir pred ljudmi... Pa pravijo, da so sodobni ljudje hladnokrvnejši in da ne poznajo praznovanja!«

F. B.

PO SVETU

× Po smrti dozdajšnjega ministrskega predsednika v Turčiji je prišel na njegovo mesto Saradzoglu. V hotelu »Palace« v Carigradu je 7. t. m. umrl turški ministrski predsednik dr. Refik Sajdam. Zadel ga je bila srčna kap. Pokojnik je šele nekaj dni prej došel v Carigrad na krajši dopust in je nameraval čas izrabiti za razne važne razgovore. Zvečer se je dr. Sajdam udeležil še večerje, prirejene v mestni poglavarški palači. Odtod se je okrog polnoči vrnil v svoj hotel. Nekaj trenutkov kasneje ga je obšla nenadna slabost. Poklicali so zdravnika, ki pa dr. Sajdamu ni mogel več pomagati. Podlegel je srčni kapi. — Uradno obveščajo, da je bila zunanjemu ministru Saradzoglu poverjena sestava nove vlade. Politiki in novinarji v Sofiji so z zadovoljstvom sprejeli imenovanje Saradzogluja za predsednika turške vlade.

× Kitajskim krajem ob Rumeni reki grozi velika povodenj. Zaradi dolgotrajnega zadnjega deževja je Rumena reka (Jangcej) zelo narasla v svojem srednjem teku in trenutno najbolj ogroža ozemlje na prostoru okrog Hankova. Kakor javljajo zadnja poročila, se vodna gladina Rumene reke z veliko brzino dviga in bliža vrhu rečnih nasipov. V soboto zvečer je bila pri Hankovu gladina vode le še malo nižja od najvišjega stanja, ki ga je reka dosegla ob priliki silne poplave leta 1931. Tedaj je Rumena reka predrla čez nasipe in poplavlila 750.000 kvadratnih kilometrov rodovitne zemlje. Utonilo je takrat okrog 150.000 Kitajcev. Trenutno grozi največja opasnost v Hankovu in Nankingu. Prebivalstvo z nižje ležečih predmestij v Hankovu je odstranjeno.

× Dva velika meteorja nad Egiptom. Nedavno so bili v Egiptu priče edinstvene prirodne igre. Tik pred sončnim vzhodom se je pojavil velik meteor, ki je hitel z dolgim repom čez ves nebesni obok. Nekaj trenutkov za njim je sledil drug meteor, ki je bil sicer nekoliko manjši, ki pa je prav tako močno žarel. Ko sta oba meteorja izginila, je še dolgo ostal na nebu pepelkasto siv oblak. Med lahkovernim ljudstvom je nenavadna nebesna prikažen zbudila seveda mnogo ugibanj in prerokb.

× Angleška letala nad Gdanskom. Kakor je javilo nemško vojno poročilo 12. t. m., so v noči na nedeljo angleški bombniki napadli Gdansk. Kakor javlja poročilo, so angleška letala z zažigalnimi in eksplozivnimi bombami povzročila znatno škodo zlasti v stanovanjskih okrajih in v neki bolnišnici je bilo ubito večje število otrok.

× Kisikasta voda se da zelo koristno uporabljati. Voda, v kateri je primešanega precej kisika, služi predvsem za barvanje las. Toda tehnika se je danes že v veliki meri začela posluževati tega kemičnega proizvoda in iz njega naredila zelo koristno snov. Omenjajo, da so v zadnjem času začeli uporabljati kisikasto vodo v tobačni industriji. S tem, da se pri izdelovanju cigar in cigaret poslužujejo te vode, odstranijo do 30 odstotkov nikotina iz tobaka. Zato so takšne cigare in cigarete zdravju manj škodljive. S kisikasto vodo lahko dobro ohranjamo ribe in pobiramo škodljive klice in mrčes z rastlin. Zelo kisikasta voda pospešuje tudi kaljenje ječmena po tvornicah sladu.

× Pismo žene možu pred 2100 leti. Leta 168. pred Kristusom je Egipčanka Isis pisala pismo svojemu možu, ki so ga iz neznanega razloga zadržali v svetišču v Menfisu, kamor se je bil napotil z namenom, da se udeleži nekih svečanosti. Iz tega pisma, ki je bilo torej napisano že pred približno 2100 leti, se vidi, kakšna stiska in po-

Iz Gorenjske

Smrt bivšega poljanskega župana. V Dobjah pri Poljanah je umrl 70letni g. Alojzij Grošelj, večletni župan v Poljanah. Bil je vzoren kmetovalec in priljubljen naleč naokoli. Blag mu spomin!

Pet oseb zadeto od strele. 38letna posestnica Helena Mertičeva in 20letna gospodinja pomočnica Marija Partulakova sta v gozdu blizu Gospe Svete nabirali jagode in borovnice. Zasačila ju je nevihta. Poiskali sta zavetja pod drevesom in pridružil se jima je še 22letni kmečki sin Jožef Sinko, ki je tam blizu napravljaval drva. Sredi naliva sta prihiteli pod drevo še dve ženski. Naenkrat je tresčila strela v drevo in vsi trije imenovani so dobili hude opekline po vsem životu. Marija Partulakova je zlasti poškodovana na nogah. Ostali dve ženski nista bili poškodovani. Poškodovanci so bili prepeljani v celovško bolnišnico.

DOMAČE NOVICE

* Obisk Visokega komisarja v okrajnem načelnstvu za Ljubljansko okolico. Dne 7. t. m. dopoldne je Visoki komisar nepričakovano obiskal urade okrajnega načelnstva v Ljubljani. Sprejel ga je komisar okrajnega načelnstva Lodovico Maffei, ki je Ekscelesco vodil po uradih. Ekscelesca Grazioli se je podrobno zanimal za razno delo in se zadržati v pogovoru z različni načelniki uradov in uradniki glede ukrepov, ki se nanašajo na 28 občin tega glavarstva. Visoki komisar se je še prav posebno zanimal za zdravstveno službo, za šolska in kmetijska vprašanja. Nato si je Visoki komisar ogledal katastrski urad za mesto in okolico in se v podrobnostih poučil o poslovanju urada in o njegovih potrebah. Preden je Visoki komisar zapustil sedež okrajnega načelnstva, je dal nekaj podrobnih navodil za boljšo ureditev uradov, da bi bilo na ta način delovanje smiselnejše in primernejše razdeljeno.

* Tri nove maše v Ljubljani. Te dni je daroval v Marijinem domu novo mašo g. Ogrinc Tone z Zlatega repa pri Sv. Gregorju. Dalje je imel novo mašo v lhtenturnški kapelici g. Trdan Tone iz Ribnice. V cerkvi sv. Cirila in Metoda pa je v nedeljo bral prvo mašo g. Ivan Markič iz Strahinji pri Naklu.

* Smrt slovenskega duhovnika v Ameriki. V Lemontu v Ameriki je umrl frančiškanski zlatomašnik in misijonski delavec g. Benigen Snoj. Prej je deloval med izseljenci v Egiptu, nato v Sveti deželi in nazadnje v Ameriki. V Johnstownu je sezidal novo cerkev in samostan, bil je nekaj časa detroitski župnik, ustanovil je slovensko župnijo v New Yorku, zadnja leta pa je preživel pri Mariji Pomagaj v Lemontu. Pokojnik je bil vzoren duhovnik. Obvladal je vse slovanske jezike, italijanščino, nemščino, francoščino in angleščino. Po rodu je bil iz Zagorja ob Savi. Stel je 66 let. Blag mu spomin!

* Dve življenji je rešil. V petek popoldne se je kopala ob bršljinskem kolenu Krke tik pod prečenskim gozdom večja družba, v kateri pa je bilo tudi nekoliko neplavalcev. Ko se je eden iz te družbe igral na bregu, mu je spodrsnilo in je padel v Krko. Nevešč plavanja se je začel potapljati. Njegov tovariš, ki pa tudi ni bil kaj prida plavač, mu je priplaval na pomoč, vendar ga je prvi ponesrečenec v smrtni grozi potegnil s seboj v globino. Opozorjen od ostalih kopalcev je mladi novomeški poštni uradnik g. Lado Malis, znan sportnik, takoj skočil v vodo, se potopil in privlekel z dna prvega utopljenca, za njim pa še tudi drugega. V zvezrajtnim umetnim dihanjem se mu je nato posrečilo, da je kmalu oživil oba utopljenca, ki jima niti ni bilo potrebno iskati zdravniško pomoč. Požrtvovalnost mladega poštnega uradnika g. Malisa, ki je ob tveganju lastnega življenja rešil dve človeški življenji, zasluži vse priznanje.

* Pogrešana šolarka. Milena Meserkova, 11-letna učenka osnovne šole na Cojzovi cesti je pred dnevi odšla od doma po spricjevalo, nato pa je ni bilo več nazaj. Dekle je za svoja leta krepko razvito, okroglega obraza, svetlejših, v kite spletenih las, na sebi pa je imelo rdečo obleko z dolgimi rokavi. Zelo je verjetno, da je krenila proti Mirni in proti Sv. Križu na Dolenjskem, kjer ima sorodnike. Kdor koli kaj ve o nji, naj javi na naslov: Terezija Meserko, Hradeckega cesta 6, Ljubljana.

* Starčkova smrt na polju. 77letni posestnik Leopold Muzic iz Santa Martina di Aisca v Cogliu je še delat na polje. Nenadno pa so opazili sosedni kmetovalci, kako je brez besede omahnil na tla. Priskočili so na pomoč, vendar je bil Mu-

zic že mrtev. Zdravnik je ugotovil, da je nastopila nenadna smrt zaradi solnčarice, ker je delal na polju brez klobuka.

Iz Spodnje Štajerske

O zdravilnih vrelih na Spodnjem štajerskem piše mariborski dnevnik, da predstavljajo dragocene zaklade. Že dolga leta uživajo svetovni sloves in stalno prihajajo na prekrasno Spodnje štajersko bolnišnico iskat zdravja k številnim zdravilnim vrelecem. List podrobneje opisuje radio-termalno kopališče v Laškem, o katerem pravi, da je s svojimi vzornimi napravami najvažnejši vir dohodkov za Laško.

Na okrožnem zboru vodij krajevnih skupin in županov celjskega okrožja je okrožni vodja in deželni svetnik Dorfmeister naglašal zlasti razveseljiv uspeh zbiranja prostovoljnih prispevkov za nemški Rdeči križ po cestah. Glavna točka dnevnega reda je bilo pa več ur trajajoče predavanje. Govornik je začel z nemško preteklostjo Spodnje štajerske ter govoril o zgodovinskih nalogi te obmejne trdnjave nemštva. Drugi govorniki so poročali o svojih izkušnjah, ki so jih imeli pri delu za vojsko in delovno službo.

500 obveznikov delovne službe se je te dni zbralo v Celju. Prišli so s kovčgi iz raznih krajev, da se skupno odpeljejo v delovno službo. Na dvorišču stare celjske vojašnice jih je pozdravil uradni vodja Flaser in igrala je mladinska godba.

Smrt uglednega gospodarja. Na svojem domu v Framu pri Mariboru je za posledicami nevarne operacije umrl znani mariborski spediter g. Anton Lupša, star 55 let. Pogreb je izpričal, kako priljubljen je bil pokojnik. Po rodu je bil Lupša iz Prosecca, ob koncu prve svetovne vojne pa se je naselil v Mariboru, kjer je ustanovil svoje podjetje. Zapustil je soprogo in dve hčerki. Antonu Lupši blag spomin, njegovi rodbini iskreno sožalje!

Smrt med dvema avtoma. V neki mariborski tvornici je prišel po lastni krivdi med dva tovorna avtomobila 60letni pomožni delavec Martin Smrečnik. Dobil je tako hude poškodbe, da je kmalu izdihnil.

Smrten padec s kolesa. 32letni gostilničar Nikolaj Skelin iz Svečine pri Mariboru je kupoval vino v Slovenskih goricah. Ko se je vračal domov, je v Svečini padel s kolesa. Počila mu je lobanja in je izdihnil.

Iz Hrvatske

Nova poštna palača v Zagrebu. Gradnja poštnih palače v Zagrebu se počasi bliža zaključku. Kakor pišejo zagrebški listi, bo nova poštna palača spadala med najlepše stavbe te vrste v južnovzhodnem delu Evrope. Kakor računajo, bo nova glavna pošta v celoti veljala okrog 100 milijonov kun.

Zbiralno taborišče za cigane. Število ciganov na Hrvaškem je kakor znano prav veliko. Da bo že enkrat konec ciganske nadloge, je vlada sklenila napraviti posebna delovna taborišča, kjer bodo zbrani vsi hrvaški cigani. Naučili jih bodo discipline in poštenega dela.

Iz Srbije

Beograd ima zdaj 295.000 prebivalcev. 24. junija je bilo v Beogradu izvedeno ljudsko štetje, ki je pokazalo, da šteje srbska prestolnica danes 295.700 prebivalcev.

Srbija je podaljšala moratorij. S posebno uredbo je bil v Srbiji dolžnikom, ki zaradi vojnih dogodkov niso mogli izpolniti svoje obveznosti, dovoljen moratorij za dolgove, nastale pred 6. aprilom l. 1941. Z novo uredbo je moratorij podaljšal do 30. junija l. 1943.

manjkanje sta tedaj vladala v Egiptu. Pismo se glasi: »Moj ljubljani mož! Če ti gre dobro, je to zaradi tega, ker jaz neprenehoma prosim bogove za to. Nam se dobro godi. Otroku in sorodnikom tudi. Naš prijatelj Oros mi je izročil tvoje pismo. Žalostna sem, ker te ni, ko so se vendar vsi drugi že vrnili iz svetišča domov. Imam zelo mnogo dela, da lahko živim skupaj s svojim otrokom. V velikih skrbih pa sem, ker je hrana iz dneva v dan dražja. Zelo smo nesrečni, da moramo biti v tej siromaščini sami. Tudi tedaj, ko si bil doma, smo trpeli veliko pomanjkanje in zdaj je nevarnost pred lakoto tu. Tebe pa ni od nikoder in nam tudi ničesar ne pošlješ. Slišim od Orosa, da so te že izpustili. Torej pridi že vendar, ne samo zaradi nas, temveč tudi zaradi tvoje matere, ki mnogo trpi zaradi tebe. Vsi te imamo zelo radi. Pazi na svoje zdravje. Naj bodo bogovi s teboj!«

× Ljubezen je vsemogočna. Izdajatelj nekega budimpeštanskega dnevnega časopisa se je bil zaljubil v neko dekle, s katero se je srečal na svojem poletnem oddihu nekje ob Blatnem jezeru. Tudi dekletu se je budimpeštanski gospod takoj prikupil. Že sta se oba zaljubljenca domenila, kdaj se bosta poročila. Slednjic se je izdajatelj budimpeštanskega dnevnika toliko opogumil, da je šel prosit za roko svoje izvoljenke k njenemu očetu, ki ima v Budimpešti veliko mesnico. Mesar pa mu je povedal, da bi mu dal svojo hčer za ženo, če bi bil tudi on po poklicu mesar. Sklenil je bil namreč, da bo svojo hčer dal za ženo samo kakšnemu mesarju in nikomur drugemu. Mladi zaljubljenec se je hitro odločil, da opusti svoj prejšnji poklic in postane tudi on mesar. Zaprošil je svojega bodočega tasta, naj ga vzame za vajenca v svojo mesnico, da se izuči mesarske obrti. Mesar je ponudbo sprejel in obljubil, da se bo njegova hčerka takoj lahko poročila z njim, kakor hitro se bo izučil za mesarja.

× Tudi lovci na škorpione so iznajdljivi. Pred nekaj leti so oblastva v Mehiki razpisala nagrade za tiste, ki bi se posebno odlikovali pri lovu na škorpione. S tem so oblastva napovedala neizprosno boj tem strupenim živalim, ki jih ni mnogo samo v Mehiki, temveč tudi drugod po Ameriki. Kdor je le imel čas, je šel nad škorpione, saj se je z njimi dalo zaslužiti lep denar. Uspeh je bil nepričakovan. Ljudje so od vseh krajev nanosili na določena mesta silno mnogo škorpionov. Vsem vnetim nabiralcem pa je bilo treba plačati obljubljeno nagrado. Tako se je zgodilo, da so škorpionji kar precej olajšali državno blagajno. Zgodilo pa se je nekaj nepričakovanega, nekaj takšnega, kar spet dokazuje, kako je človek iznajdljiv, kadar gre za zaslužek. Ko so ti svojevrstni lovci videli, da je doma v Mehiki škorpionov čedalje manj, kajti zatiranje je bilo res učinkovito, so začeli škorpione uvažati iz drugih dežel, kjer so jih seveda dobili zastoj, jih potem doma takko rekoč redili in poskrbeli, da so se čimbolj razmnožili, nato pa jih državi za drag denar prodajali.

× Solnce brez sence. V začetku pomladi in v začetku jeseni ni v višini ekvatorja nobene sence. V tem času namreč padajo solnični žarki na ekvator povsem navpično. Ljudje in predmeti torej ne mečejo nobene sence. Šele malo dalje od ekvatorja se pojavi na severni in na južni poluti senca, ki je tem daljša, čimbolj se od ekvatorja oddaljujemo. Sence pa ni na ekvatorju samo dva dneva v letu, namreč prvi dan pomladi in prvi dan jeseni.

× Najdebelejše seme na svetu je kokosov oreh. Navadno imajo največje rastline najdrobnejše seme. Brest je že eno takšnih dreves, ki ima silno drobno seme. Želod in oreh se že lahko smatrata za precej debelo seme. Višek v debelini pa ima brez dvoma kokosov oreh, kajti cel oreh je eno samo seme.

NAROB SVET

Milka (mater): »Mamica, kaj pomeni izraz izgubljena ženska?«

Mati: »Veš, to je ženska, ki se povsod lahko najde...«

SMEŠNICE

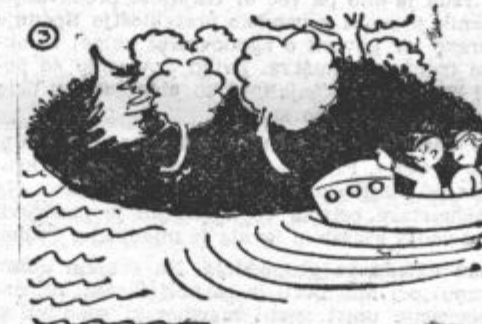
Smola mladih zakoncev

Matilda in Konrad sta zakonca mlada, v medenih sta tednih nemotena rada. A njuna soseda Tomaž in Agata za revčkoma tečeža zmerom zijata.

Kako le pred njima kak dan bi se skrila? V nedeljo na sprehod sta iti sklenila; na otok s čolničkom sta brž zaveslala: tja nihče ne pride prodajat zijala.

»Prekrasen je otok,« je Konrad dejal, ko čolnic k otoku je zdajci pristal. Vsa srečna Matilda za njim je regljala in otok vsa srečna si ogledovala.

Ko z jerbasom polnim čez otok jo cvrta, da šotor na lepem si mestu razpeta, že groza je tukaj: Tomaž in Agata z obrežja debelo in tečno zijata.

Zobne krtačice

Učitelj izprašuje Jakca: »Kaj moramo delati, da si ohranimo zdrave in čiste zobe?«

Jakec: »Moramo jih čistiti.«

Učitelj: »Dobro. A kdaj jih moramo čistiti?«

Jakec: »Zjutraj, opoldne in zvečer.«

Učitelj: »Dobro. A s čim jih čistimo?«

Jakec: »Z zobno ščetko.«

Učitelj: »Prav dobro. Imaš zobno ščetko?«

Jakec: »Nimam.«

Učitelj: »Ali jo ima tvoj oče?«

Jakec: »Ne.«

Učitelj: »Tvoja mati?«

Jakec: »Tudi ne.«

Učitelj: »Pa kako je to, da sploh kaj veš o zobnih ščetkah?«

Jakec: »Mi jih prodajamo.«

OVIRA

Ona: »Ljubi Milan, kdaj se bova poročila?«

On: »Lepo te prosim, dokler z gotovostjo ne vem, kje naj si izposodim frank in cilinder, ni misliti na to!«

TAKOJ BI RAD POSKUSIL

Mila: »Vi imate zelo lepa usta, gospod. Celo ženskemu obrazu bi se zelo dobro podala.«

Miran: »Res? Ali bi smel takoj poskusiti, kako bi se prilegala vašemu licu?«

ADVOKATOV SINKO

Katehet: »Tisti, ki napravi dobro delo, pride v nebesa. Kaj pa se zgodi z onim, ki naredi kaj slabega?«

Pepček (advokatov sin): »Moj oče ga bo zagovarjal pred sodiščem...«

NEIZRABLJENE VODNE SILE

Ob vodopadu stojita dva možka.

»Škoda, da ostane toliko vode neizrabljene,« reče prvi.

»Prav imate,« potrdi drugi. »Mi mnogo premalo izrabljamo svoje vodne sile. Vi ste gotovo inženjer...«

»Ne, trgovec z vinom,« odvrne prvi.

POMAGATI SI ZNA

A: »Ti nosiš na rokavu žalni trak. Kdo pa je umrl v tvoji rodbini?«

B: »Nihče, toda na rokavu imam luknjo, ki se dá na ta način najbolje skriti.«

IZ GIMNAZIJE

Profesor: »Vi, Smuk, če bi Ovid vedel, da ga boste kdaj vi poskusili prevajati, bi si gotovo pridržal pravico prestave...«